

25 bani Posta

Nr. 23. szám

Primredactor — Főszerkesztő

Chéfredacteur

REINHART GYULA

Ardeal és Banat kis- és középiparosainak hetilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek Szövetsége hivatalos lapja. Egyesülve a timisoarai „Az Iparos”-sal és a „Fodrász Ujság”-gal.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei. — Hirdetések negy-
zetcentiméterre 4 lei, kötéseknél árengedmény

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztos ipart!”

COOPERATIA

Problema asanării rezol- vată

Propunerile consiliului Băncii Centrale Cooperative, deși au fost de aproape două săptămâni remise ministerului de domenii și Casei centrale a Cooperatiei, nu au fost luate încă în discuție. Astfel, până acum, problema asanării încă n'a intrat într-o fază decisivă. Conducătorii instituțiilor cooperative se așteptau din partea forurilor superioare a mișcării, ca această problemă să fie lichidată, odată cu stabilirea unui punct de vedere precis, de către Centrul de finanțare. Acest lucru însă nu s'a întâmplat și se pare că abia săptămâna viitoare problema asanării să fie luată în discuție de către comitetul Casei centrale a cooperativei.

Aceasta din cauza descompletării comitetului Casei Centrale prin plecarea d-lor prof. Cezar Parthenie, Cioban și pr. Dron la congresul Institutului de Agricultură care se ține la Praga.

În orice caz, cum pentru 15 Iunie a fost convocată adunarea generală a Casei centrale a cooperativei — forul suprem de conducere al mișcării — până la această dată, problema asanării va trebui să fie complet rezolvată, altfel s'ar risca la adunare incidente nu tocmai îmbucurătoare, din partea acelor care vor reprezenta unitățile cooperative, incidente cari n'ar fi pe placul conducătorilor instituțiilor centrale.

În ceea ce privește părerea ministerului de domenii, asupra punctului de vedere enunțat de consiliul Băncii Centrale Cooperative, stând de vorbă cu d. subsecretar de stat M. Negură, d-sa ne-a spus următoarele:

— Propunerile Băncii Centrale sunt interesante. În afară de 2—3 retușări necesare, aceste propuneri se pare că vor fi aprobate. Rămâne ca să rezolv chestiunile curente ale ministerului, valorificarea lânii pentru a începe soluționarea problemei asanării datoritorilor.

În continuare politicii Băncii Centrale Cooperative de a pune federale în legătură directă cu Banca Națională. În vederea etfienirii creditului popular, această instituție a intervenit în cursul acestei săptămâni pentru federala Roman — una dintre federațiile foarte bine conduse pentru a-i acorda un scont direct la sucursala Institutului de emisii din Roman, până la concurența sumei de 2 milioane lei.

Cum federala Cetatea Albă, care a obținut acum câteva luni un astfel de scont, își respecta în modul cel mai corect obligațiile față de Banca Națională, se pare că recomandarea Băncii Centrale va fi încununată de succes.

Se așteaptă ca în cursul săptămânii viitoare Banca Națională să deie rezultatul în această privință.

Au mai cerut recomandarea federației Cahul și Mehedinți pentru un scont direct de 1 milion lei la Banca Națională. Banca Centrală a refuzat să facă însă recomandările către Institutul de emisii, până la rezolvarea problemei asanării.

Junius 15-én kezdődik

az adófelebbezések tárgyalása.

Az arad-i pénzügyigazgatóság közli, hogy az egyenes adók kivétele ellen benyújtott felebbezések ügyében különleges bizottság ül össze, amely junius 15-én kezdi meg tárgyalásait.

Az új ipartörvény részletes tartalma és magyarázata

Tájékoztató az ez év április 30-án életbe lépett új ipartörvény rendelkezéseiről a törvény paragrafusainak képviselőházi tárgyalása alkalmával kialakult szellemében és értelmezése szerint.

Irta: SZABÓ BÉNYI.

szűcsmester, országgyűlési képviselő.

(Első közlemény.)

Az új ipartörvény egyes rendelkezéseit különféleképpen magyarázzák s ezért szükségessé vált, az érdekeltek megfelelő tájékoztatása. E tájékoztatást olyan szellemben adom közre, amilyen szellemben a törvényt, javaslat korában a képviselőház bizottsága és maga a képviselőház tárgyalta.

A törvény egy bevezető és egy befejező részen kívül, három részből áll. A bevezető rész megállapítja, hogy a törvény kikre vonatkozik. Eszerint vonatkozik a törvény mindazokra, kik tanonc, munkás, mester és önálló iparos minőségben, a nagyipar, bányás és kivonati (vegyi) ipar, hajó és közmunkaipar, kikötő és szállítási ipar, kisipar és kereskedelem, élelmészeti ipar, szálloda, vendéglő és kávéház-ipar, a lakáson végzett munkák, állami, megyei, községi és önkormányzati kezelésben levő vállalatok, vagy bármilyen más olyan magán, állami, megyei és községi vállalat keretében dolgoznak, ahol a termelés célja valamely ipar gyakorlása.

Hogy milyen iparágak tartoznak a törvény hatásköre alá, azt a törvényhez csatolt 1-es számú táblázat foglalja magába, mely táblázatban 187-féle iparág van megjelölve. E rendelkezés igen komplikálttá teszi a jövőben az ipari képesítő okmányok megszerzését, mivel nagyszámú iparágat, melyet eddig egyféle elnevezés alatt üztek, a törvény sokféle szétosztotta. Így például a mechanikus ipart 9, az asztalos ipart 4, a szűcs, nyomdász iparokat 3—3, stb. stb. külön iparágakra osztotta. De rendkívül sok olyan iparágat létesített a törvény, melyek eddig az egyes iparágaknak kiegészítő részei voltak s a gyakorlatban azoktól szét nem lehet választani. Például: a kömvéstől külön vette a betonkészítőt, a péktől a pereckészítőt, stb. E szétaprózás után, az iparigazolványok és munkakönyvek kicserélésénél, ha a sokféle komplikációt el akarják kerülni, akkor úgy az iparendelvényekbe, mint a munkakönyvekbe, bele

kell vezetni mindazokat az iparágakat, amelyeket eddig az egyes iparosok, vagy segédek egyféle elnevezés alatt üztek. Ez kell vonatkozzék természetesen a jövőre is. Bizonyára ilyen értelemben tisztázza a kérdést a törvény végrehajtási utasítása is, mely még nem jelent meg. Erre különben lehetőséget nyújt a törvény 153-ik szakasza is, mely kimondja, hogy egy személy több iparágat is üzhet, ha az abban való képesítését igazolni tudja.

A törvényhez egy 2-ik számú táblázat is van csatolva, mely azt a 14 kereskedelmi ágat sorolja fel, ahol a tanoncszerződés kötése kötelező.

A bevezető rész megemlíti azokat az intézményeket, ipari és kereskedelmi ágakat, melyek nem tartoznak a törvény hatásköre alá. Ezek a különféle szakiskolák, háziiparágak, kezdetleges kereskedelmi ágak, süketnéma, vakok intézetei, javítóintézetek és fegyintézetek. Ezekről később külön táblázat készül.

Végül közli a rész azt, hogy a törvényben bárhol előforduló igazságügyi rendelkezések esetén az 1933. évi törvény alapján létesült munkabíróságok, ahol ilyen nincs, az illető járásbíróságok értendők, illetve illetékesek.

A törvény első része négy szakaszból áll. Az elsőhöz tartoznak a tehetségkutató intézmények, a másodikkal tartoznak a tanonc felvételével kapcsolatos rendelkezések, tanoncszerződések ügye, a mester kötelezései a tanonccal szemben, a tanonc kötelezései a mesterrel szemben, a tanoncidő befejezése, a tanoncbizonyítványok és versenypályázatok ügye, a harmadikkal tartoznak a tanoncsiskolák szervezése, ezek végbizonyítványa, oktatói kara; a negyedikhez pedig a tanoncotthonok, azok céljai, alapítási feltételei, igazgatása, a növendékek felvétele, az otthonok működése és azok előjárásai.

A tehetségkutató intézet

Hivatása az, hogy az ipari pályára menő ifjakkal megállapítsa, hogy szervezeti, szellemi és értelmi tekintetben az illető ifjú alkalmas-e ipari pályára és ha igen, milyenre. Ilyen intézményeknek van létjogosultságuk, de kötelezővé kell tenni azt, hogy csak azok mehessenek ipari pályákra, kik ezen intézmény előtt sikeresen vizsgáztak, elhibázott dolog lenne, mivel az igazi tehetségeket a gyakorlati élet neveli és az ifjak nagy százalékának valamely iparra irányuló tehetségét előre megállapítani nem lehet.

A tehetségkutató intézmények az egyes ipari központokban létesítendő tájékoztató hivatalok útján működnek, melyek az ifjakat vizsgáztatják s annak eredményéről bizonyítványt adnak ki. Az ifjaknak ilyen vizsgára állása egyelőre nem kötelező. Azonban

a minisztertanácsnak jogában áll bárhol és bármilyen foglalkozási ágban az ilyen vizsgákat kötelezővé tenni. Tehetségkutató intézet Bucuresti-ben és Cluj-on van szervezés alatt és szervezhető még Iasi, Cernăuți és Timișoara városokban.

Tanoncfelvétel

A mesterek tanonctartására vonatkozólag a törvény általánosságban az eddigi rendelkezéseket tartalmazza. Korlátozó rendelkezés az, hogy csak a 25-ik évet betöltött iparos tarthat tanoncot. Az érdekeltek kérésére a munkaügyi felügyelőségek előterjesztése alapján a munkaügyi minisztérium egyes mestereknél meghatározhatja a tanoncok számát. A közszállítással foglalkozó vállalatokat miniszterta-

náci előterjesztésre, királyi rendelettel, 5—50 ezer leies büntetés terhe mellett kötelezhetik bizonyos számú tanonc tartására. A miniszterium szabályrendeletben fogja előírni az egyes ipari csoportoknak az ipari oktatás egységes menetét.

Tanoncnak mehetnek mindazok, kik 14-ik életévüket betöltötték és az elemi iskola 4-ik osztályát sikeresen elvégezték. Azok, kik e követelményeknek nem felelnek meg, a törvény életbe lépése napjától kezdve 5 éven belül az illető munkaügyi felügyelőségtől kérhetik fenti feltételek alól való felmentésüket, ha orvosi bizonyítvánnyal igazolják, hogy egészségi állapotuk megengedi, hogy az illető iparágat tanulják. Az ilyen orvosi bizonyítványokat díjtalanul kell kiállítsák a hatósági orvosok.

Az iskolai végzettségénél a törvény elemi iskolai végbizonyítványt ír elő. E pont tárgyalásánál a képviselőház bizottságában vita merült fel, hogy ezalatt 4, vagy 7 osztály értendő-e? Nistor miniszter ur a vitát azzal zárta le, hogy négy osztály értendő. Ugyanis, a törvényben megjelölt „cursul primar” (elemi tanfolyam) alatt csak négy osztály értendő, mivel a 4-től 7-ig menő osztályok alatt „cursul complementar” (kiegészítő tanfolyam) értendő.

Tanoncszerződések

A tanoncszerződések kötése részben szintén az eddigi eljárás szerint történik. Új rendelkezés az, hogy az ipari tanoncidő alsó határa 3 év, felső határa 4 év. A tanonctartó köteles a felvételtől számított 30 napon belül a szerződést megkötöni és a megkötéstől számított 30 napon belül a szerződést a munkakamaránál iktatni, az összes eddigi előírt okmányok bemutatása mellett. Ezen rendelkezés megszegése 500—2000 lei büntetést von maga után.

Ha a tanonc az illető mesternek a fia, akkor a szerződés helyett egy írásbeli nyilatkozatot kell adnia és azt kell a munkakamaránál a tanoncidő megkezdésétől számított 15 napon belül iktatni.

A tanoncszerződések az iktatástól számított 1—4 hónapon belül, illetve annak letelte után válnak véglegesé. Ha a szerződésben nincs fenti idők szerinti kikötés, akkor 3 hónap után válik az érvényessé. Ha a tanonc évente egy hónapnál többet mulaszt és a mulasztás végétől kezdve 60 napon belül a mester kifogással él, akkor a szerződés a mulasztott idővel meghosszabbodik. A tanoncszerződések mentesek minden taxától és bélyegtől.

A mester köteleességei

A mester köteleességei nagyjában szintén a régié. Ujabbak a következők: Ha a felvett tanoncnál azt tapasztalja, hogy az a mesterségre nem alkalmas, e tényt legkevesebb 4, legtöbb 6 hónapon belül köteles jelenteni a tanonc törvényes képviselőjének, vagy a munkakamarának, különben a tanonc kiképzésének kedvezőtlen eredményéért teljes felelősséggel tartozik. A mester köteles a tanoncnak évente 15 napi pihenő szabadságot adni. A netán más mester-nél eltöltött időt köteles a mester a tanoncidőbe beszámítani.

A tanonc kötelességei

Illedelmes magaviselet, a reá bízott munkák becsületes végrehajtása, a szerződés pontjainak pontos betartása, az ugynevezett műhelytikok szigorú megőrzése, stb.

Semmisek a törvénnyel ellentétes szerződések. Megszűnnek a szerződések a mester, vagy a tanonc halálával, vagy, ha a mester elvesztette tanonctartási jogát. A szerződés felbontható: a mester hibájából; hosszas betegség, az iparág megváltoztatása, más helységbe való költözés, a vállalat megbukása, a törvényekben előírt és a szerződésben kikötött rendelkezések be nem tartása esetén, vagy akkor is, ha akár a mester, akár a hozzátartozói, akár az alkalmazottai részéről olyan erőszakos bántalmazásban részesül, ami a tanonc helyzetét elviselhetetlenné tenné. Végül, ha a mester katonai szolgálatra vonul be és nem hagy maga helyett munkavezetőt. A tanonc hibájából megszűnik a szerződés: hosszas betegség, a megfelelő képesség hiánya, ha a tanonc gondozól más helységbe költözik és a mester a gondozást a maga terhére nem vállalja, ha ugyanabban a mesterségben érvényben lévő szerződés van, ha a tanonc nem tartja be a törvényben előírt és a szerződésben kikötött rendelkezéseket, ha akár a mestert, akár annak hozzátartozóit súlyosan rágalmazná, bántalmazná, ha a szerződés pontjainak teljesítése veszélyeztetni a tanonc egészségét, vagy életét, végül, felbontható a szerződés akkor is, ha a tanonc katonai szolgálatra vonul be. Ha valamely tanonc 60 napig igazolatlanul távol marad a műhelytől és a mester az eltávozástól számított 60 naptól, 30 szabad napon belül a bíróságnál panaszt nem tesz a tanonc ellen, a szerződés

közös beleegyezéssel felbontottnak tekintendő. A szerződés felbontása ügyében a felbontási ok keletkezésétől számított 30 szabad napon belül a bíróságnál panasz teendő. Ha a bíróság helyet ad a felbontásnak, a vétkes fél kártérítésre is ítéltet. A vállalat eladása, bérbeadása, valakinek átengedése, nem ok a szerződés felbontására, ha az új tulajdonos vezetése alatt a tanonc legalább 3 hónapig dolgozott. A szerződés megszűnése, meghosszabbítása 15 szabad napon belül a munkakamaránál iktatandó.

A tanfolyamok végbizonyítványa

Minden mester köteles a tanoncnak akár eltávozás, akár a tanoncidő befejezése esetén egy, a miniszterium által kiadandó minta szerinti bizonyítványt adni, az előírás szerinti kitöltés mellett. E bizonyítványba a tanonc magaviseletéről semmiféle bejegyzés nem tehető. Az ilyen bizonyítvány a mester által bemutatandó a munkakamarának az eltöltött idő, vagy a tanoncidő befejezésének megállapítása és igazolása céljából. A tanoncidő befejezé-

séről szóló bizonyítvány alapján a tanonc az ipari képzéstől bizottságnál jelentkezhetik munkakönyv elnyerése céljából. Minden mester köteles a nála volt tanoncnak a tanoncidő végétől számított 15 napon belül 500—2000 lei büntetés terhe mellett tanoncbizonyítványt adni. Ha valamely mester megtagadja a tanoncbizonyítvány kiadását, az illető tanonc a munka kamarához fordulhat a bizonyítványért, mely 15 napon belül határozat a kérdésben és kiadja a bizonyítványt. A határozat ellen, annak keltétől számított 30 napon belül lehet a munkaügyi felügyelőséghez panaszt tenni, mely a panasz iktatásától számított 30 napon belül véglegesen határoz a kérdésben.

Versenypályázatok

A munkaügyi miniszterium az ipar minél tökéletesebb elcsajátítása céljából a tanoncok részére gyakorló versenytanfolyamokat rendez, melynek eredményeképpen a tanoncokat szerszámokkal, a versenytanfolyam körül buzgalmat kifejtő mestereket pedig kitüntetésekkel jutalmazza.

Ipari szaktanfolyamok, (tanonciskolák) szervezése

A tanoncok ipari és szellemi továbbképzése céljából az állam, megyék, községek részéről 3, vagy 4 osztályos ipari tanfolyamok létesíttetnek. Ezenkívül létesíthetnek ilyen tanfolyamokat a kereskedelmi és ipar, valamint munkakamarák, különböző vállalatok, ipari, kulturális és felekezeti egyesületek. Ezek a tanfolyamok kötelezők minden 18 éven aluli tanoncra. Az állam, megye, községek, szakkamarák, állami, megyei és községi vállalatok által létesített tanfolyamok ingyenesek. E tanfolyamok 3 részre oszlanak, u. m. fiu-iparostanonc, leány-iparostanonc és kereskedő tanfolyamokra. Kisebb helyeken a fiu-iparostanoncok és kereskedő-tanoncok részére közös tanfolyam nyitható. Leány-tanoncok a fiukkal semmi esetre sem lehetnek egy tanfolyamon.

Az ipari, kulturális és felekezeti egyesületek és intézmények által létesítendő tanfolyamok tanítási nyelve azonos az illető intézmény nyelvével, kivéve az állam történelmét és földrajzát, mely csak az állam nyelvén tanítható. Az ilyen tanfolyamoknál alkalmazhatók mindazok, kik a közoktatásügyi törvény alapján valamely oktatási szakra képesítéssel bírnak. A tanfolyamok szeptember 15-től május 31-ig tartanak.

A tanfolyamok végbizonyítványa

A tanfolyamok növendékei év végén vizsgát tesznek a annak eredményeképp lépnek felsőbb osztályba. Az utolsó osztályban pedig a végbizonyítványért tesznek vizsgát, mely bizonyítványok csak miniszteri láttaozással bírnak érvénnyel. Mindazok a végbizonyítványok, melyeket jelen törvény életbelépéséig

szerzettek és miniszteri láttaozással bírnak, az illetőnek a fentivel azonos jogot biztosítanak.

A tanfolyamok oktatói kara

A tanfolyamok tantárgyainak tanítására, a gyakorlati tárgyaknál szakemberek, (mérnökök, építésszek, stb.) valamint felső ipari iskolát végzett egyének, a szellemi tárgyaknál egyetemet, vagy tanítóképzédt végzett egyének, egészségügyi tárgyaknál orvosok, vallás tanításra lelkészek, vagy teológiát végzett főiskolások alkalmazhatók. Fiu-tanfolyamoknál csak férfi, leány-tanfolyamoknál csak női oktatók alkalmazhatók. Az alkalmazásnál figyelembe vendő azok, kik e téren eddig is működtek. Az állami tanfolyamoknál az oktatói kar fizetése az adott órák alapján történik. A megyék, községek, szakkamarák, ipari, kulturális, vagy felekezeti intézmények által fenntartott tanfolyamok oktatói karát az illető tanfolyam fenntartói nevezik ki, kiket ezen állásukban a miniszter erősít meg. A tanfolyamok fenntartásával kapcsolatosan iskolai előjárások is létesíthetők. Ezen előjárások a miniszterium engedélyével iskolai tárgyakra (könyv, füzet, írószer, stb.) bizonyos taxákat is szedhetnek a tanonctól, vagy annak mesterétől.

Tanoncotthonok szervezése

A tanoncotthonok célja: a tanoncoknak lakással, étellezéssel való ellátása és azok gondos nevelése. A tanoncotthonok mellett munkáskantinok is létesíthetők. Tanoncotthonokat ugyanazok a szervek létesíthetnek, amelyek tanfolyamok létesítésére jogosultak.

A tanoncotthonok létesítésének feltételei

Hogy a létesítő szerv megfelelő helyiséggel rendelkezzen, mely szomszédsági viszonylatban is alkalmas a tanoncok egészséges és morális nevelésére. Hogy az otthon megfelelő berendezéssel bírjon és, hogy az otthon fenntartására megfelelő alap álljon rendelkezésre.

A tanoncotthonok igazgatása.

A tanoncotthonok vezetését egy-egy igazgató végzi, kiket az állami tanoncotthonoknál a munkaügyi miniszter, a többi tanoncotthonoknál pedig az illető fenntartó szerv nevez ki. Minden igazgató mellett egy gazda, megfelelő számú oktató és szolgaszemélyzet működik. Előbbiket a miniszter, utóbbiakat az igazgató nevezi ki, vagy mozdítja el. Az összes tanoncotthonoknál csak az lehet igazgató, aki román állampolgár, 30-ik életévét betöltötte, büntetve nem volt és jó erkölcsi bizonyítvánnyal rendelkezik. Az állami tanoncotthonoknál az igazgató az otthon költségvetésének megfelelő 5% óvadékot kell letegyen. Az állami tanoncotthonok igazgatói és összes alkalmazottai az otthonban lakást, fűtést, világítást, mosást és étellezést kapnak. Az étellezés az igazgatót kivéve minden alkalmazott részére ugyanaz, mint a növendékeké. A tanoncotthonok alkalmazottai között nem állhat fenn semminemű rokon kapcsolat.

A tanoncok felvétele az otthonokba.

Az állami tanoncotthonokba való felvételt pályázat útján eszközlik, a falusi fiúk előnyben részesítésével. A felvételi vizsga idejét a miniszter állapítja meg. A felvételi pályázaton a 14-ik életévét betöltött, de 16 évnél nem idősebb, román állampolgársá-

gu, legalább 4 elemi osztállyal, szülői beleegyezéssel bíró, ép és egészséges és az illető mesterségre rátermettséggel bíró ifjak vehetnek részt. A tájékoztató hivatalok létesítéséig a pályázók rátermettségét az az orvos állapítja meg, aki a tanoncfelvételekhez szükséges bizonyítványt állítja ki. A 7 elemi, vagy ennek megfelelő osztályt végzett ifjak, ha számuk nem túl nagy, pályázaton kívül vétetnek fel. Ugyanígy pályázat nélkül vesznek fel ifjakat az esetben, ha kevés pályázó jelentkezett.

A tanoncotthonok fenntartása céljára a növendékek után egy, a miniszterium által megállapítandó fenntartási díjat kell fizetni. Indokolt esetben a miniszter egészen, vagy részben a fizetés alól felmentést adhat. A magántanoncotthonokba való felvétel szabályozása az illető fenntartó szerv belátása szerint történik. Azonban a felveendő ifjak csak román állampolgárok, szülői beleegyezéssel, orvosi bizonyítvánnyal bíró tanoncok lehetnek. A felekezeti intézmények által fenntartott tanoncotthonokba csak ugyanazon felekezeti tanoncok vehetők fel.

A tanoncotthonokban a nevelés, oktatás aképp kell történnjen, hogy a növendékek rendet, becsületet, munka és bajtársi szeretetet tanuljanak. A gyakorlati kiképzési időn túl, minden olyan tevékenység megengedendő, melynek rendjén a növendékek fizikai, vallás-erkölcsi és szellemi képessége és felfogása fejlődhetik.

A tanoncotthonok előjárásáról

Az állami tanoncotthonok mellé a törvényben előírt módon előjárások létesítendőek, melyek az otthonok minél tökéletesebb működését hivatottak

plősegíteni a részletesen előírt rendszer szerint. A magántanoncokthozonok mellé az illető fenntartó szerv egy 3 tagú bizottságot jelöl ki, mely bizottság felügyel az otthon működésére, stb.

A törvény II.-ik része 3 szakaszból áll. Az első szakasz arról szól, hogy milyen ipari (szakmai) okmányok szükségesek ahhoz, hogy valaki alkalmazott minőségben munkát vállalhasson; továbbá, hogy kik és milyen körülmények között kaphatnak munkát (segéd) illetve mesterkönyvet. A második szakasz a képesítő (minősítő) bizottságok összetételéről, hatásköréről és működéséről, a 3-ik szakasz az ipari továbbképzésről szól.

Ipari (szakmai) képesítési okmányok.

Senkisé gyakorolhat a törvény 3-ik pontjában megjelölt ipari munkát, ha segéd, illetve mesterkönyvet nem rendelkezik. Ellenkező esetben kontároknak minősítettnek és a törvény 176. szakasza szerint büntetettnek. Kivételt képeznek a végzett tanoncok, kik képesítő vizsgájukig a tanoncbizonyítvánnyal dolgozhatnak. A fenti képesítési okmányok, (segéd és mesterkönyvek) az alkalmazás egész ideje alatt a munkaadónál kell legyenek megőrzés és ellenőrzés céljából. Ezen okmányok az alkalmazás megszűnéskor feltétlenül kiadandók a tulajdonosnak. Azok visszatartása 500—2000 leies büntetést von maga után. Elvesztett segéd és mesterkönyvek esetén a tulajdonos kérésére a hivatalos lapban való közzététel és a munkaügyi felügyelőség jóváhagyása mellett másolatot az a munkakamara ad ki, melynek keretében a képesítő bizottság működött.

Munka (segéd) könyv.

Munkakönyvet valamely okmány, vagy vizsga alapján annak adnak, kinek az illető szakmában teljes előkészülete van. Vizsga nélkül kapnak munkakönyvet azok, kik valamely oklevéllel, vagy végbizonyítvánnyal igazolják képességüket. Éspedig, akik tanoncbizonyítvánnyal és valamely szaktanfolyam elvégzéséről szóló bizonyítvánnyal, vagy valamely szakiskola végbizonyítványával rendelkeznek, valamint azok is, kik apjuknál tanulták mesterségüket.

Mesterkönyv.

Mesterkönyvet valamely okmány, vagy vizsga alapján annak adnak, aki az ipari előkészületek rendjén mesterségében tökéletes ismeretet szerzett magának. Vizsga nélkül kapnak mesterkönyvet azok, kik valamely oklevél, vagy végbizonyítvánnyal igazolják képességüket. Éspedig mérnökök, építésszek, az állam által elismert oklevéllel, valamint azok, kik valamely szakiskola végbizonyítványával rendelkeznek. Vizsga alapján kapnak mesterkönyvet azok a munkások (segédek), kik igazolják, hogy szakmájukban 3 évig gyakorolták magukat, a tanoncidőn kívül.

A képesítő (minősítő) bizottságok összetétele.

A törvény 3-ik pontjában kijelölt 187 ipari és kereskedelmi szakmából, a rokon-szakmánál figyelembe vétele alapján, a minisztérium a kamarák véleménye alapján külön csoportokat létesít az ezekhez tartozó tanoncokat és segédeket a kijelölt bizottságok levezgáztatják s annak eredményeképp elrendelik részükre a segéd, vagy mesterkönyv kiállítását. Képesítő bizottságok minden megyeszékhelyen működnek, éspedig olyan számban, ahány ipari csoport létesült. A miniszter a megyeszékhelyen kívüli nagyobb ipari centrumokban is engedélyezheti képesítő bizottságok létesítését. Ugyanínt, ha egyes iparágra valamely megyeszékhelyen nem volna lehetséges bizottság összeállítása, akkor az ilyen iparágakból vizsgázók átutalhatók más megye területén működő bizottsághoz. A bizottságok a munkakamarák mellett és a minisztérium felügyelete alatt működnek.

A bizottság 3 tagból áll, melynek egy tagját a munkaügyi miniszter küldi ki arra alkalmas szakember személyében. A másik 2 tagot szintén a miniszter választja ki azon 4—4 tag közül, akiket az első esetben a kereskedelmi és iparkamara ipari osztálya (2 taggal), a munkakamara kisipari osztálya (2 taggal) és a második esetben a munkakamara munkás osztálya (4 taggal) hoz javaslatba. Minden tag mellett egy-egy póttag is lesz kinevezve. A miniszter kiküldöttje a bizottság elnöke, aki egyszerre több bizottságnak is lehet elnöke. Ha a kamarák javaslatait nem teszik meg, akkor a minisztérium hivatalból nevezi ki a bizottság tagjait.

Hogy valaki a bizottság tagja lehessen, a következő feltételeknek kell megfeleljen: 6 hónap óta abban a helységben lakó, 25 évet betöltött román állampolgár kell legyen. Legalább 5 év óta kell folytassa a mesterséget és írni, olvasni kell tudjon és lehetőleg valamely iskola, vagy tanfolyam végbizonyítványával kell rendelkeznie.

A bizottság munkaadó tagja saját műhellyel kell rendelkeznie, vagy egyedül kell vezetnie valamely vállalatot, vagy annak valamelyik osztályát. A bizottság munkás tagja pedig mesterkönyvvel kell bírjon.

A bizottsági tagok megbízatási ideje 2 évre szól és újra kinevezhetők. A bizottság működését a minisztérium a munkaügyi felügyelőségekkel ellenőrzeti. A bizottság, vagy bizottsági tagok szabálytalan működése különféle büntetéseket von maga után.

Az általános közérdekű szakiparágak, minők: építészeti, berendezési vállalatok, hajóipar, villany, telefon, táviró, stb. képesítő bizottságait az illető

A képesítő (minősítő) bizottságok hatásköre

Vizsgáztatása mindazon személyeknek, kik munka- vagy mesterkönyvet kívánnak kapni. A vizsgálatokkal kapcsolatos jegyzőkönyvek elkészítése, melynek alapján az illető munkakamarák a fenti munka- és mesterkönyvet kiadják.

A képesítő bizottságok működése.

A bizottságok a munkaügyi minisztérium ellenőrzése alatt, a munkakamarák s azoknak fiókjai mellett, azok személyzete és berendezése igénybe vételével működnek. A bizottságok a munkakamarákkal egyetértőleg legkésőbb a vizsgák megkezdése előtt 15 nappal kötelesek megállapítani és kifüggesztetni azok névsorát, kik vizsgára kerülnek, valamint közölni a vizsga idejét és helyét.

Munkakönyv elnyerése esetén a vizsga áll: egy szakmunkából, melyet az illető a kijelölt műhelyben és a bizottság felügyelete alatt készíti el, továbbá a végzett munkára vonatkozó szóbeli vizsgából.

Mesterkönyv elnyerése esetén a vizsga áll: egy szakmunkából, melyet az illető a kijelölt műhelyben a bizottság felügyelete alatt készíti el, továbbá, a végzett munkára vonatkozó teljes költségelőirányzattól, végül az illető szakmához szükséges szerszámokra, anyagokra, valamint az általános ipari életrendszerre vonatkozó szóbeli vizsgából.

A vizsgák a gyakorlati részzel kezdődnek és az elvégzendő munkára legtöbb 4 óra idő áll rendelkezésre a segéd és 8 óra a mesterjelölteknek. A vizsgának gyakorlati része kizáró jelleggel bír.*

A gyakorlati és szóbeli vizsgák eredménye alapján állapítja meg a bizottság a vizsgázó általános

*E legfontosabb részt a törvény csak fenti pár szóval említi s ennél fogva a vizsgák eredményének megállapítási módját a törvény végrehajtási utasítása kell előírja. Miután a törvényben semmi utasítás nincs, hogy mi történjen a gyakorlati vizsgán elbukottakkal, valószínűleg a végrehajtási utasítás ugy kott rendelkezik, hogy az illető az eddigi tanoncbizonyítvány, illetve munkakönyv birtokában tovább gyakorolja magát a következő vizsgáideig, midőn, újra vizsgára állnak. Függetlenül a végrehajtási utasítás szövegezésétől, fontos az, hogy a törvény e 134-ik pontja másképp nem magyarázható, csak úgy, hogy a vizsgáknak csak a gyakorlati része lesz bukttató erejű. E felfogást különben alátámasztja a törvény előkészítő bizottságában elhangzott miniszteri kijelentés is. És nem is lehet másképp, mert, bár vitathatatlan, hogy az iparosoknak minél jobb szellemi képességgel kell bírniok, első helyen és feltétlenül mégis csak szakmai tudásuk kell megfelelő legyen.

Elhalasztották a cluj-i mintavásár megtartását

A jelenlegi interimárbizottság nem vállalja a szervezkedés kockázatát az új választás bizonytalan eredményére való hivatkozással.

Több ízben foglalkoztunk a cluj-i kereskedelmi és iparkamara ideiglenes vezetősége által felvetett tervvel, amely szerint augusztus közepe táján nagyszabású mintavásárt akarnak rendezni az Ugr és a Sfatul Negustoresc támogatása mellett. Annál meglepőbb hatott a hír, hogy a kamara vezetősége most, amidőn már az előkészületek is nagyban folynak, váratlanul lemondott a mintavásár megrendezéséről. Borbély István dr., a kamara alelnöke ezzel kapcsolatban kijelentette, hogy miután az új választásokat június végén vagy július elején megtartják,

közhivatal keretéből a miniszter egy-egy taggal kiegészíti. A kémiényseprők bizottsága a tüzoltó testületből nyer kiegészítést egy taggal. Autóvezetők bizottsága a belügyminisztérium és a Román Királyi Autó Club egy-egy tagjával lesz kiegészítve. A fagtechnikusok részére Bucuresti-ben lesz képesítő bizottság felállítva, melynek a miniszter kiküldöttjén kívül tagja egy fogorvos és egy fogtechnikus. Ilyen bizottságok később minden egyetemi városban állíthatók fel, ahol orvosi fakultás van. Ugyanínt, újabbban keletkező iparágakra a minisztérium új bizottságokat nevez ki.

helyzetét és készíti el a vizsgára vonatkozó jegyzőkönyvet.

Ugy a munka- mint mesterkönyv elnyerése céljából jelentkezett egyének vizsgáztatását, megyeszékhelyeken ugyanazon bizottságok eszközlik. Más helységeken levő bizottságok csak a munkakönyv elnyeréséért jelentkezettek vizsgáztatják. A munkaügyi felügyelőségek kivételesen és kellő indoklás mellett egyes, a megyeszékhelyen kívül levő bizottságoknak, kizárólag a megye ugyanazon környékéről jelentkeztettek részére megengedhet, hogy a mesterkönyvet elnyeréséért jelentkezettek is vizsgáztassák. Ugyanínt ilyen feltételek mellett a miniszter megengedheti, hogy a mesterkönyvek elnyeréséért jelentkezettek más megye területén levő bizottságok előtt vizsgázzanak.

A bizottságok évente 2 időszakban működnek, éspedig: március 1-től április 1-ig és október 1-től november 1-ig. Az ipari és kereskedelmi, valamint a munkakamarák véleményezése alapján a munkaügyi minisztérium engedélyezhet évente még egy vizsgaidőszakot.

Hogy a bizottságok az egyes iparágakban a vizsgákat milyen napokon eszközlik, azt 15 szabad nappal azelőtt az érdekeltekkel hirdetmény útján közlik.

Azon tanoncok, kik a tanoncidéjük befejezéséről szóló bizonyítvánnyal rendelkeznek, e bizonyítvány alapján a legközelebbi vizsgaidőig dolgozhatnak.

Azon műhelytulajdonosok, kiknél a gyakorlati munkák elvégzése folyik, a végzett munkákat megtarthatják, ha az anyag árát a vizsgázóknak megtérítik.

Az illető munkakamarák a vizsgák után egy hónapon belül szolgáltatják ki a munka- és mesterkönyvet mindazoknak, kik arra akár valamely okmány akár a vizsga eredménye alapján jogosultak. A munka- és mesterkönyvbe bejegyzendő, hogy valamely okmány, vagy vizsga eredménye alapján adták ki. A munkakönyvek megtagadása és a vizsgák lefolyása ellen az érdekeltek a könyvek kiadási napjától számított 4 hónapon belül az illető munkaügyi felügyelőségnek kifogással élhetnek. A munkaügyi felügyelőség az ügyben vizsgálatot tart, meghallgatva ugy az illető bizottságot, mint a kifogásoló felet és az ügyet felterjeszti a munkaügyi minisztériumhoz, ahol az ítéletétől számított 30 napon belül döntenek a kérdésben. A minisztérium bármikor megsemmisítheti azon munka-, vagy mesterkönyvet, melyet csalárd módon adtak ki. A képesítő bizottságok minden év végén, a munkaügyi felügyelőségek útján, működésükről, az ipari kiképzési, tökéletesítési és ellenőrző kérdésekről jelentést tesznek a munkaügyi minisztériumnak.

az interimár bizottság nem vállalkozott egy ilyen nagyszabású vásár megrendezésére, amit éppen távozása miatt nem tudna befejezni.

MEGHATÓ FELFEDEZÉS

Hiába, csak egy gyermek tud búbájosan naiv és okos lenni.

Évike bemegy a fürdőszobába, ahol a mamája ép fürdik.

— Évike, — mondja a mama — menj csak és keresd meg a fésűmet.

Évike sokáig kereste a fésűt, mire visszajött, már a papa lubickolt a kádban.

— Anyuci, — rohant Évike a mamájához — a papa fiu.

LOGIKUS KÖVETKEZTETÉS.

— De kisasszony, maga több bélyeget ragasztott a levélre, mint kellett volna.

— Te jó Isten és most messzebb fogladd vinni!

Jogesetek a kisipar köréből

Érdekes jogeset egy tulóradó- vételés körül

Különböző házi munkákat is végző nem szakmunkás
havidíjas alkalmazott házi munkásnak tekintendő és
nem követelhet tulóradíjazást.

A prahova-i törvényszék 122/1936. számú dön-
tése szerint az okirat, amelyben az alkalmazott
tulóradóvételéséről lemond, nem minősíthető
kényszerhelyzetben adott joglemondási iratnak.

Felperes munkás volt munkaadója, egy iparvál-
lat ellen 58.990 lei erejéig tulóra megfizetése ci-
mén keresetet nyújtott be, eladva, hogy 1931 feb-
ruár 1-től 1934 augusztus 19-ig eltelt időtartam fo-
lyamára tulóra címén a fenti összeghez joga van. A
bizonyítási eljárás eredménye alapján

a ploesti-i munkabíróság 14.000 lei tulóradíjat
és 750 lei perköltséget meg is ítél a felperes
munkásnak.

A munkabíróági döntés ellen mindkét fél a prah-
ova-i törvényszékhez felebbezett. Felperes munkás
egész kereseti követelésének megítélését, míg alpe-
res iparvállalat a kereset teljes elutasítását kérte.

Alperes iparvállalat arra hivatkozott felebbezé-
sében, hogy az üzemben végzett napi munkáján ki-
vül különböző házi természetű szolgai munkát is
végzett az alkalmazott és így a törvény értelmében
tulóradíjazást nem követelhet. Előadta még az al-
peres iparvállalat, hogy az alkalmazott munkás havi
fizetést huzott és így a címen sem jogosult az álli-
tologos tulóra díjazására. Nem teheti ezt már azért
sem, mert az iparvállalat a végzett munkák minősé-
ge és a szolgálati időtartam pontos megállapítása
alapján megfelelő jegyzéket vezetett és így kimu-
tatható, hogy felperes munkás átlagosan hetenként
48.08 órát volt foglalkoztatva. Az alperes iparváll-
lat arra is hivatkozott, hogy felperes munkástól el-
ismervénye van, amely szerint a munkás minden
követelését hiány nélkül megkapta.

Felperes volt alkalmazott arra hivatkozott, hogy
ő, ha nem is szakmunkás, mint ipari munkás telje-
sített szolgálatot az iparvállalatnál. Előadta, hogy a
cégtől való kilépése alkalmával aláírt elismervénye
érvénytelen, mert kényszerhelyzetben volt, amikor
ast aláírta és így a törvény szerint is érvénytelen-
nek minősítendő ez a kötelezővény.

A prahova-i törvényszék az ügyben hozott ítél-
letében

felperes munkás keresetét teljes egészében el-
utasította és felperest a költségek viselésére kö-
telezte.

A törvényszéki döntés indokolása szerint

az olyan nem szakmunkás, akit munkaadója
különböző házi munkákkal is megbíz és aki havi
fizetéssel bír, a munkásoknak ugyanabba a
csoporthoz tartozik, amelybe a házimunkát vég-
ző munkások sorozatának és így tulóradó cím-
mén nem követelhet kártérítést.

Felperes munkás különben is az előbbi megállapí-
tásra való tekintet nélkül nyugtát adott arról, hogy
nincs semminemű követelése volt munkaadójától.

A nyugta, amelyben a felperes munkás a cég-
gel szemben tulóra címén felmerülhet minden-
nemű igényéről lemondott, teljes jogerővel bír,
mert a törvény ilyen irányú nyugta kiállítását a
munkás részére megadja.

A joggyakorlat ellenkező állásfoglalása ugyanis
ast jelentené, hogy az alkalmazott nem bír jog-
képeséggel.

A munkás által aláírt joglemondó nyilatkozatot csak
akkor érvényteleníti a törvény, hogyha az a felmon-
dási időre és a szabadságidőre járó munkadíjáról
való joglemondást tartalmazza, de ez nem vonat-
koztatható a tulórára és így felperes munkás kifogá-
sa e tekintetben is alaptalan.

TECHNIK IM ZOO

Vati, steh mal, wie sauber der Elefant ist!
Alles was die Leute hinwerfen, kehrt er mit seinem
Staubsauger wieder auf!

Az első hét napra szóló betegpénzt ugyanannak a munkásnak csak évente egyszer tartozik megfizetni a munkaadó

Rusescu bucaresti-i betegpénztári igazgató érdekes cikke a munkaügyi minisztérium hivata-
los lapjában az első hét nap sokat vitatott problémájáról.

Hogyan kell módosítani a módosítás előtt álló társadalombiztosítási törvényt

Rusescu N. A., a bucaresti-i központi munkás-
biztosító pénztár igazgatója a munkaügyi miniszte-
rium „Revista” című hivatalos lapjában a folyó évi
április 15-én és május 15-én megjelent számokban
érdekes cikket közölt a legtöbbet emlegetett munkás-
biztosító-problémáról, az első hét nap problémájá-
ról. Szinte bizonyosra vehető ma már, hogy rövid
időn belül be fog következni a társadalombiztosítási
törvény módosítása és így többszörösen aktuális a
kiváló betegsegélyző-szakíró fent említett cikke,
amelyet alábbiakban ismertetünk:

A régi hazai és a jelenlegi külföldi törvényekben
is bizonyos határidő van megállapítva a betegsegély-
zőpénztári tag megbetegedése és a betegsegélynek
a pénztár által való kiutalása között. Ez a határidő
rendesen négy nap, tehát a megbetegedés utáni ne-
gyedik naptól kezdődőleg folyósítják a táppénzt az
egyes pénztárak. Ezt a rendszert jelenleg érvényben
levő társadalombiztosítási törvényünk a szintén tag-
ságra kötelezett, de fizetést nem élvező iparosokra
nézve fenn is tartotta, mert azok a megbetegedés
utáni negyedik naptól kezdve jogosultak táppénzre.
A törvény azonban kétféle mértékkel mér, mert a fi-
zetést élvező betegpénztári tagok csak a megbetege-
dés utáni hetedik naptól kezdve jogosultak táppénz-
re és addig az időpontig, tehát a munkás betegsége-
nek első határa a munkaadó köteles részükre napdi-
jaik teljes összegét kifizetni.

Rusescu igazgató véleménye szerint a munkások
a betegség első hét napjára járó fizetést tulajdon-
képpen a munkaszerződésekről szóló 1929-ik évi április
5-iki törvény rendelkezése alapján kapják. Ez a ren-
delkezés minden változtatás nélkül került az 1933-ik
évi társadalombiztosítási törvénybe. A munkásbizto-
sító nézve annyira szerencsés paragrafus a munk-
aadó által fizetett táppénzek megtakarítása révén
mintegy huszmillió lejjel könnyítette meg évenként
a munkásbiztosító terheit, ami az egymilliárd leies
évi bevétel mellett annak mindössze két százalékát
teszi ki, tehát a hatalmas intézmény évi költségveté-
sében jelentéktelen összeg.

A törvénynek ezt a rendelkezését számos kerü-
leti pénztár úgy magyarázta, hogy a munkás meg-
betegedése esetén, ha a betegség tartama nem is
tett ki hét napot, hét napra szóló fizetési rendeletet
bocsátott ki. Előfordult az is, hogy a felmondásban
lévő munkás a felmondási idő lejártakor beteget je-
lentett és ezen a címen egy újabb heti fizetéshez ju-
tott. De előfordult az is, hogy a munkába lépéskor,
vagy a munkába lépés utáni második napon lett
beteg a munkás és a munkásbiztosító törvény értel-
mében ennek ellenére is járt neki a munkaadó ré-
széről a hét napi munkadíj, holott a munkaszerző-
désekről szóló 1929-ik évi törvény erre vonatkozó-
lag úgy rendelkezik, hogy ez csak akkor jár, ha az
új munkás hat hetet munkában töltött. Még fur-
csább eset, amikor ugyanaból a betegségből kifo-
lyólag egy hónapon belül két-három ilyen hétnapos
fizetéseket kellett kiadni a munkaadónak. Termé-
szetesen az is előfordult, hogy az ilyen szeszélyes
betegségbe esett munkás új munkás volt és mind-
járt a munkába lépés után kapta meg a sűrűn je-
lentkező betegséget.

Bizonyos, hogy különbséget kell tenni azok kö-
zött, akik egyszer, vagy kétszer az életben komo-
lyan megbetegszenek és azok között, akik a törvény-

nek ezt a kedvezményét, mint fizetett pihenési időt
rosszindulatúan kihasználják.

A fent érintett kérdésben a targonmuregi pénz-
tárak ítélőbizottsága 1936. február 11-én hozott
35-ik számú határozatában igen érdekes döntvényt
hozott. Eszerint a döntés szerint, a munkásbizto-
sítási törvény 11-ik paragrafusának második pontja
elrendeli ugyan, hogy a munkaadó a betegség első
hét napjára tartozik a rendes munkadíjat fizetni
de a törvénynek ebből a rendelkezéséből egyáltalán
nem következik, hogyha valamelyik biztosított
ugyanazon év folyamán többször betegszik meg, a
munkaadó minden alkalommal tartozik megfizetni
ezt az első hét napot. A törvényhozónak szemlato-
mást az volt a kifejezett szándéka, hogy

ast az első hét napra szóló fizetést a munkás
megbetegedése esetén ugyanannak a munkás-
nak egy év folyamán csak egyszer tartozzék
megfizetni a munkaadó.

Kitűnik ez abból, ha a 11-ik paragrafus második és
negyedik pontjait összevesszük. Ezek szerint a pon-
tok szerint a betegsegély az orvosi bizonyítvány
alapján ugyanaból a betegségből kifolyólag 26 hétre
különböző betegségek bekövetkezése esetén pedig 36
hétre jár évenként.

Ha a törvényhozónak az lett volna a szándéka,
hogy a munkaadó minden megbetegedése esetén
fizesse meg ezt az első hét napot, az előbb em-
lített két pontban ezt a körülményt bizonyára
megfelelő formában kifejezésre juttatta volna.

Ez azonban nem történt meg, de annál világosabban
kihangsúlyozza a törvényben említett rendelkezés,
hogy egy éven belül csak huszenhat, illetve harminc-
hat hétre utalható ki segély, amiből

világosan következik, hogy a munkaadó köte-
lezettsége ugyanabban az évben csak az első meg-
betegedés első hét napjára vonatkozik.

Az elsőfokú ítélő bizottság fenti döntését a tár-
gu-muregi pénztár megfellebbezte, de a felebbezési
bizottság május 11-én tartott tárgyalásán jóvá-
hagyta az elsőfokú határozatot, ami által az jog-
erőssé vált.

A fentiek után most már nem vitás az első
hét nap problémájának részletesen vonatkozása, de
a fontos kérdésben nem támaszkodhatik a joggya-
korlat egyedül erre az elvi döntvényre. Foglalko-
znia kell a kérdéssel a társadalombiztosítási törvény
módosítása alkalmával magának a módosított szö-
vegnek is és gyökeresen, félreérthetetlenül rende-
nie kell, mennyi a várakozási idő, amely az 1927.
májusban kötött nemzetközi egyezmény szerint leg-
feljebb három nap lehet.

A kérdésben az európai joggyakorlat nem egy-
séges, mert Csehszlovákiában három nap után, míg
Franciaországban hat nap után, Angliában és Né-
metországban pedig négy nap után lép a beteg
munkás táppénze felvételének jogába.

Rusescu igazgató szerint a törvényhozónak te-
kintettel kell lennie a munkásság kereseti lehetősé-
geire is, mert az olyan munkásnak, aki jól keres,
meg van az anyagi tartaléka néhány napos beteg-
ség terhének elviseléséhez, de ott, ahol a kereset mi-
nimális és a legszerényebb életfeltételeket sem bis-
tosítja, nincs a beteg munkásnak semmi anyagi tar-
taléka, így a várakozási időnek a lehető legrövidebb-
nek kell lennie.

MEGALLAPITAS

Esvány gazda pipával a szájában ül a vonaton.
Beszön a kalauz és rászól:

- Ez nem dohányzó-szakasz.
- En nem dohányzom, — feleli Esvány gazda.
- Pipálni se szabad.
- En nem pipálok.
- Ott a pipa a szájában!
- No és? A csizma is a lábamon van, mégse
gyalogolok.

MI AZ, HOGY?

Döcög megkérdi Pöcögtől:

- Miért vagy olyan szomorú?
- Szegény bátyám, — feleli Pöcög, — hetek
óta beteg.
- Mi baja van?
- Idegösszeroppadás.
- Az olyan súlyos betegség?
- Mi az, hogy! Tegnapelőtt olyan idegroha-
mo! kapott, hogy három fogházor is alig tudta meg-
fákezni.

Convocare.

Sindicatul Industrişilor Tâmplari din Arad va ţine la 11 Iunie 1936, ora 19.30 seara

adunare generală ordinară

în sala Căminului Industrişilor din Arad, la care cu onoare invităm membrii. Intrucât membrii nu se vor întruia în numărul cerut de statute, adunarea se va ţine la 18 Iunie 1936, la aceeaşi oră, în acelaşi loc şi cu ordinea de zi identică, când se vor lua hotărâri fără considerare la numărul celor prezenţi.

Ordinea de zi:

1. Constituirea biroului.
2. Raport de cassa.
3. Raportul controlorilor şi acordarea descărcării.
4. Alegeri: alegerea a 5 membri ordinari şi 2 membri supleanţi în Comitet pe timp de 2 ani, precum şi a 3 controlori pe timp de un an.
5. Trimiterea a 2 delegaţi în consiliul Federaţiunii Sindicatelor Industrişilor din Arad.
6. Propuneri.

Meghívó.

Az Aradi Asztalosmesterek Szindikátusa 1936 június 11-én este fél 8 órakor

rendes évi közgyűlést

tart az Arad-i Iparos Otthonban, amelyre a tagokat tisztelettel meghívjuk. Amennyiben a tagok nem jelennek meg határozatképes számban, a közgyűlés 1936 június 18-án tartatik meg, ugyanazon órában, ugyanazon helyen és azonos napirenddel, amikor a megjelentek számára való tekintet nélkül határoz.

Napirend:

1. Elnöki megnyitó.
2. Pénztárjelentés.
3. Ellenőrök jelentése és a felmentvény megadása.
4. Választások: A választmányban megüresedett 5 rendes és 2 póttag megválasztása 2 évre, valamint 3 ellenőr választása egy évre.
5. Két kiküldött benevezése az Arad-i Ipari Szindikátusok Szövetségébe.
6. Indítványok.

HAZASSAGPARTIAK.

Csiperke bizonyos okok miatt válni akart a feleségtől. Egyik nap ajánlatilevelet hozott neki a posta. Csiperke kibontotta és egy ívet talált benne, a következő szöveggel:

„Feleségtől ne váljon el, nincs megindokolva a válás, mi meg vagyunk vele elégedve”.

Alul pedig vagy száz aláírás...

„Nem arról van szó, hogy másodrendű helyzetbe kerülnek az őslakók, de egész állami berendezkedésünk bizonytalanságáról”...

Az Universul írja:

Örülünk, mikor látjuk, milyen gyorsan halad a nyugati fejlődés útján fővárosunk, mégsem esik jól nekünk, midőn szemünk előtt veszt el a román erődítés jellegét. Nyilvánvaló a stráin és kisebbségi beözönlés célja: meg akarják hódítani a fővárost maguknak. Különösen ijesztő a magyarok áramlása. Az uccán, lokálban, villamoson, társasgépkocsin, mindenütt ott vannak a tüntetően Árpád nyelvét használják. Olyan uccákat árasztottak el, amelyekben sohasem lehetett ezelőtt magyart látni a jobban élnek, mint az őslakók. Ki ad pént számukra? Ha a telefon éjjeli ügyeletését kérjük, vagy a Bazaltin utépítő társasággal beszélünk, érthetetlen román nyelven szóló magyar mérnökök válaszolnak. Ugyanílyan nyelven beszél az Északi-pályaudvar is, ha a pontos időt kérjük. Ugyanez a helyzet a legmagasabb állami hivatalokban. Posta, vasút, telefon, közigazgatás telve van velük. Nem hallgatjuk el azt sem, hogy ilyen a helyzet az ipari és kereskedelmi vállalatoknál s bankoknál is. Nem arról van szó, hogy másodrendű helyzetbe kerülnek az őslakók, de egész állami berendezkedésünk bizonytalanságáról. Mi Genf s a népek összetartása nem volt veszélyeztetve, el lehetett nézni az ilyesmit, ma azonban, midőn háborús fellegek tornyosulnak a láthatáron, nincs megengedve, hogy fegyvertelenül pihentessük karjainkat. Rendet kell teremtenünk az állami élet minden megnyilvánulásában.

Nem kell bélyeg a megrendelőlapokra

Országsszerte panaszok hangzottak el a különböző kereskedelmi ügyletekre vonatkozó és eddig bélyegmentesnek tekintett ákták után is követelt bélyegilletékek miatt. Egyik érdekes probléma volt ezek között a megrendelő levelek, lapok, jegyzékek stb., bélyegilletéke. Egyes pénzügyigazgatóságok ugyanis a rendeléseket már mint kész szerződéseket tekintették és bélyegilletéket követeltek utánuk.

Amint megírtuk, az UGIR is tiltakozott ezen eljárás ellen, rámutatva arra, hogy az ügynök által felvett rendelés sok esetben még távol áll attól, hogy abból üzlet legyen s ezért az ilyen rendelőjegyek, levelek után bélyegilletéket követelni nem lehet.

Bár a minisztérium erre nézve mindeddig nem adott határozott felvilágosítást, most mégis sikerült

egy elvi jelentőségű döntést kicsikarni és úgyben. Az ilfov megyei törvényszék I. szekciójának polgári büntető tanácsa ugyanis május 14-én egy konkrét esettel kapcsolatban kimondotta, hogy az ipari és kereskedelmi vállalatok ügynökei és megbízottai által kiállított rendelőlapon a bélyegtörvény 15. szakaszának 8. paragrafusában előírt 1.4 százalékos proporcionális bélyegilletéket nem kell alkalmazni, még az esetben sem, ha a rendelést a vevő is aláírta. Az elvi jelentőségű döntés nagy megnyugvást keltett a nagyszámú érdekeltek körében. Valószínű, hogy ezek után a minisztérium sem késlekedik sokat és mielőbb kiadja erre vonatkozó határozott rendelkezését, amely természetesen nem lehet más, mint amit az ilfovi törvényszék is kimondott.

Milyen feltételek mellett nyújt kedvezményt a C.F.R. ipari és mezőgazdasági munkásoknak és különböző termékek szállításánál

Új rendeletében a kimondottan mezőgazdasági munkások kedvezményeit két csoportba osztotta a CFR. Az öt személytől kezdődő csoportok, 75 százalékos kedvezményben részesülnek. Ehhez a kedvezményhez, annak a városnak, vagy községnek igazolványa szükséges, ahova a munkások dolgozni mennek. Több munkás szállítására, amennyiben elhelyezsük külön kocsit igényel — III. oszt. személykocsiban vagy ülésre berendezett teherkocsiba történhet. — (10 tonnás: negyven, 15 tonnás: ötven munkás részére). Ebben az esetben a szállítási költség a kocsitengelymennyisége szerint, kilométerenként 4 lejellel lesz számítva. Ennek a kedvezménynek az eléréséhez már nemcsak az első csoportban felsorolt igazolvány kell, hanem annak a mezőgazdasági felügyelőségnek és kamarának igazolványa is, ahol a munkások dolgozni fognak. A kocsit, 24 órával az indulás előtt kell kérni az állomáson. Letéti összeg minden kocsi után 500 lej, amit az indulásnál visszafizetne.

Gyári. és falpari munkások kedvezménye

Legkevesebb 5 személy részére 33 százalék, 24 személy után pedig 50 százalékos kedvezmény jár, a személy díjazás III. osztálya után számítva. Igazolványt az utazáshoz az a város, vagy község állít ki, ahonnan a munkások indulnak. Ezenkívül pedig egy másik igazolvány is szükséges, melyet az a munkaadó, vagy gyár állít ki, ahová a munkások dolgozni mennek.

Nagyobb szállításoknál állatokat, járműveket,

vagy nagyobb mennyiségű élelmiszert is lehet ugyanazzal a vonattal szállítani, amellyel a munkások mennek. A rendes suly után, — mint átköltözési ingóság — lesznek elvámolva. Ily esetben a CFR vezérigazgatósága külön engedélyre is szükség.

Igazolványok kiadására az illetékes minisztériumon kívül iparügyi felügyelőségek, erdőgazdálkodások, munkügyi felügyelőségek, állami és megyei hatóságok is jogosultak.

Mezőgazdasági termények szállítására

Az alább felsorolt termékek — bármilyen távolságra és 5—30 kg. sulyig — 25 leies „timbru de francare agricol” és 5 lei bélyeggel. Azok a csomagok, amelyek 30 kg.-nál sulyosabbak, de 60 kg.-nál nem nehezebbek, két 25 leies „timbru de francare”-val szállíthatók, amennyiben a következőket tartalmazzák: friss hús, liszt, virág, gyümölcs, zöldség, hentesáru, tojás, élő- és vágott szárnyas, hal malac, szopőborjú, kenyér, mag, szőlő, zsír, vaj, vad, bor, pálinka, ásványvíz, turó, lekvár.

Tejszállítás esetén következő bélyegilleték fizetendő: 5—50 kg.-ig 121 km. belül „timbru de francare”: 15 lei, 5—50 kg.-ig 121 km. felül bármely távolságra „timbre de francare”: 25 lei, 51—60 kg.-ig 1—200 km. belül 2 „timbre de francare”: 15 lei, 51—60 kg.-ig 201 km. felül bármely távolságra két 25 leies „timbru de francare”.

Üres tejesedények 5—50 kg.-ig bármely távolságra „timbru de francare”: 10 lei.

SAJNOS

Kohnt megszólítja az uccán Grün és azt mondja neki:

— Jónapot, Kohn ur, ezer éve nem láttam. Hogy van? Megnősült?
— Sajnos, — feleli Kohn.
— Gyerekei vannak?
— Sajnos.
— Az üzlet még megvan?
— Sajnos.
— Hát a tíz fióküzlet és a házak? És a bankbetét?
— Sajnos.
— Ugyan, — idegeskedik Grün — mi van ezen sajnos?!
— Sajnos, — legyint bosszusan Kohn — maga összetévesztett valakivel. Se feleségem, se querekem, se egy bűdös vasam nincs.

AUSSERDEM...

Gattin: „Max, der Gasman ist draussen, er will kassieren.”

Max: „Sage ihm, er soll im nächsten Monat wiederkommen, es hat noch kein Geld gegeben, und ausserdem reicht es diesmal nicht.”

SZELLEMEK HAZIBARAT.

— Remek helyem az új blus, Magdus.
— Igen. És ha meggondolom, hogy es egy csunya kis bogártól származik...
— A férjétől kapta?

Hirek a kontingentálás irántjáról

Bucuresti-i jelentés szerint a kormány gazdasági bizottsága ülést tartott, amelyen aláírták a minisztertanácsi határozatot, amelynek értelmében ezentul egyes nyersanyagok, mint

nyersgyapot, juta, nyersgumi, kaolin, feldolgozatlan cink és réz nem esnek kontingentálás alá.

A határozat a hivatalos lapban való közlés után azonnal életbe lép. Ezáltal azon vállalatok nyersanyagszükségletének biztosítása, melyek a fenti anyagokat használják fel, lényegesen meg van könnyítve, nem is beszélve arról, hogy a kontingentálást illetékek elengedése szintén nagy előnyöket jelent.

Ugyanakkor elhatározta a gazdasági bizottság, hogy az ultramarin behozatall illetéket különként 10 leire emeli fel. Még egy fontos határozatot hozott a gazdasági bizottság, amelynek értelmében ezentul

a hadsereg felszerelésére behozott árucikkek vámmentesen hozhatók be az országba. Ezzel a rendelkezéssel súlyosan érintik a hazai ipart, mely nyersanyagát, amelyet külföldről kap, el kell, hogy vámolja és az ily anyagokból készült áruknál természetesen nem versenyezhet a külföldről kamatmentesen behozott árucikkal.

„Hogyan türhetik meg, hogy városok sorompókat emeljenek az ország területén?...“

Az Univerşul írja:

Többször foglalkoztunk már a különböző illetékekkel. Most azokkal az értéktaksákkal akarunk foglalkozni, melyeket a községek s városok a sorompóknál s vasuti állomásokon szednek. Középkori vámszedés ez, mely nem felel meg a mai civilizációnak. Aradon például a város belterületén állítottak fel ilyen sorompót s 1—2—3 lej taksát kell fizetni annak, aki a Mureshidon csomaggal áthalad. A vámszedőt korlátlan jog illeti meg. Önkényesen szabja meg a taksa mennyiségét. Szekerekért, gépkocsikért, állatokért 5, 10, 15, 30, 40, 50, 100 lejt, sőt még ennél is többet szed nemcsak menet, de a visszajövet alkalmával is. Akkor is, ha a polgár többször teszi meg napjában az utat. Ördögi szellem diktálta az ilyen illetékrendszert, mely elsősorban a román falusi lakosokat nyomorítja. Nem vették tekintetbe, hogy itt fordul meg a legtöbb mőc, mikor a Banat-ba halad. Hogyan türhetik meg, hogy városok sorompókat emeljenek az ország területén? Fel kell ráznunk a közvéleményt, ha illetékes helyen hallgatnak.

KITUNO KISZOLGALAS

— Doktor ur, a hamis fog, amit tegnap tetszett betenni, örülden fáj!

— Mondtam, hogy pont olyan lesz, mint az igazi!

Treiscaune-megye a braşovi iparkamara hatáskörében marad.

A Hivatalos Lap szerdai számában megjelent a kamarák új területi beosztására vonatkozó rendelkezés. Eszerint a kormány elejtette mind a székelyföldi kamara, mind a treiscaunemegyei érdekképviseletek kívánságát és Treiscaunet a braşovi kamara hatáskörében hagyta meg.

DER VORNEHME DRITTE

Drei bieder Schwiegerväter unterhalten sich über die intelligenten Schwiegersöhne. „Ja, mein Schwiegersohn ist von“. „Nun“, sagt der zweite, „mein Schwiegersohn ist, von und zu“. „Das ist gar nichts“, meinte der dritte, „meiner ist, auf und davon“.

Nem szabad a végrehajtót „kutyaszivű“-nek nevezni.

Alter Gizella 21 éves Gheorgheni-i kereskedőnél hétezer lej állami adóért foglalást vezetett Rusu Cornel és Golcier Gavril állami végrehajtó Alter Gizella néhány órai haladékot kért, amibe a végrehajtók nem egyeztek bele. Ez annyira feldühösítette a fiatal leányt, hogy „kutyaszivű“-eknek szidta össze őket és kijelentette: „Akkor ilyen kegyetlenek, nem lehetnek intelligens emberek“. A törvényszék a temperamentumos lányt az enyhítő körülmények figyelembevételével, hatósági személyek rágalmozása címén 1500 lej pénzbírsággal sújtotta.

SZERELEM

— Látom, hogy már nem szeretsz. Azelőtt mindig magadnak vitted a kisebb sültet és nekem adtad a nagyobbikat.

— Ez csak azt jelenti, drágám, hogy azóta jobban tudsz főzni.

Háromszáz betegsegélyzői tagot és közöttük mindössze 15 iparost ajánlott a jiuivölgyi betegsegélyző fűrdőbe küldésre.

300 betegsegélyzői tagot írt össze a petrosani-i betegsegélyző igazgatósága, akiket az orvosok véleménye szerint az idén fűrdőre, gyógyulni és betegségeket orvosolni el kellene küldeni. Több mint tíz ezer betegsegélyző tag közül 300 embert küldtek fel a központnak ajánlva a vizsgálat és felülvizsgálat után, hogy azok valóban rászorulnak a különböző gyógyfűrdők gyógyítására. A 300 ember közül alig ha fog több elmenni mint 120. Tehát jóval kevesebb, mint amennyit az orvosok és a főorvosok szükségesnek tartanak. A 300 ember közül az iparosság tagjai elenyészően csekély létszámmal vannak képviselve és a számuk alig haladja meg a 15-öt. Vagy is az egész zsüivölgyéből talán 15 iparos fog abban a kedvezményben részesülni, hogy betegségét gyógyíthassa. Ez a látás szörnyűen nagyon kevés. Kérdés azonban, hogy az a 15 iparos is el fog-e menni mind, mert valószínű, hogy a betegsegélyző központja ezt a számot is le fogja szállítani.

Kartellenkivüli vashengerművet állítanak fel Braila-ban

Vasipari és még inkább vaskereskedelmi körökben nagy érdeklődést váltott ki az a hír, hogy egyik nagy vasipari vállalat, amely nincs benne a kartellenben, saját hengerművet állít fel Brailában, ahol mindenféle vas- és acéláru gyártására rendezkedik be. Annak ellenére, hogy az új vashengermű megindulásának terve még messze van a megvalósulástól, a piacon már érezni lehet a kartellenkivüli konkurencia eshetőségének a kihatását. A mezőgazdasági szerszámok kivételével majdnem valamennyi vasáruban visszaesett a fogyasztás, amit csak részben lehet az építkezési tevékenység terhére írni. A tényleges helyzet az, hogy az új hengermű felállításának hírére, valamint az új fogyasztási adók bevezetésére

való tekintettel, sok kereskedő, aki megfelelő tőkével rendelkezett, igen nagymennyiségű áruval látta el magát és most nyugodtan várja a kartellen kivüli áru megjelenését.

Amennyiben az új hengermű rövidesen üzembe kerül és olcsóbb áruval fog kijönni a piacra, a kartellizált vállalatok igen komoly versenytársat fognak kapni és minden költségeremelés ellenére kénytelenek lesznek lemenni az árakkal, amely az utolsó évi nagy konjunktúra hatása alatt egyes vonatkozásokban nagyon is magasba lendültek. Így például a betonvas egy év alatt közel 12 százalékkal drágult, a kereskedelmi vas 9.5 százalékkal, a vaslemez 20—25 százalékkal, a szegek 25 százalékkal.

Nem bírságolják meg a kisiparosokat és kiskereskedőket a be nem adott, vagy elkésztett adóvallomások miatt

A pénzügyminisztérium rendeletet adott ki, amely szerint nem lehet többé kihágási és bírságolási jegyzőkönyveket felvenni azon kisiparosok és kiskereskedők ellen, akik évközben kezdik meg a tevékenységüket és nem tesznek adóvallomást. Hasonlóképpen nem vesznek fel jegyzőkönyvet azon kisiparosok és kiskereskedők ellen sem, akik beadják ugyan az adóvallomásukat, de a törvényes határidő lejártá után. Ha a pénzügyi hatóságok megállapítják

évközben, hogy egy kisiparos, vagy kiskereskedő megkezdte a működését, egyszerűen csak megadótatják, de nem bírságolják meg.

A rendelet kihangsúlyozza, hogy ez a kedvezmény csak a kisiparosokra és kiskereskedőkre vonatkozik. Valahányszor nagyobb üzlet, vagy ipari üzem kezd meg a működését, szigorúan alkalmazkodik ellene az adótörvény rendszabályait, ha egyáltalán nem ad be adóvallomást, vagy elkésve adja be.

Kormányunk tagjai teljesen kielégítőnek tartják az új külkereskedelmi rendszert

A kormány gazdasági bizottsága a múlt hét péntekjén ülést tartott, amelyen Costinescu kereskedelmi miniszter részletes beszámolót tartott az első évnegyed külkereskedelméről. Ennek során rámutatott arra, hogy az új rendszer következtében úgy az export, mint az import jelentős emelkedést mutat a múlt évi hasonló időszakhoz képest.

Antonescu pénzügyminiszter, Badulescu pénzügyi alminiszter és Mitita Constantinescu, a Bancanat kormányzója hasonlóképpen megelégedéssel nyilatkoztak a külkereskedelmi rendszerről.

csupán a kompenzációs engedélyek kiadása ellen emeltek kifogást, hangoztatva, hogy ezt általánosítani nem lehet s csak az elkerülhetetlenül szükséges esetekben szabad engedélyezni a kompenzációt.

Ezután Costinescu arra kérte a jegybank kormányzóját, hogy a második évnegyed importjához szükséges devizakészlet kereteinek megállapítását sürgetse, egyben pedig intézkedjék abban az irányban, hogy ez a keret kibővítsessék.

A gazdasági bizottság üléséről kiadott kommuniké megállapítja, hogy az új külkereskedelmi rendszer kielégítő eredményeket produkált s így szó sincs arról, hogy a rendszert megváltoztassák.

Három hétig tartó ipari és mezőgazdasági kiállítás Targumureşen.

Augusztus 15 és szeptember 8-ika között zajlik le Targu-Mureşen a városok kongresszusa. A két dátum között három hétig tartó ipari és mezőgazdasági kiállítást rendeznek a székely fővárosban. A háromhetes „Targumureşei vásár” idejére a székely fővárosba utazók 50 százalékos menetdíjkezdményt élveznek.

Hajmosó

és hajszárító

készülékek és más

fodrászati cikkek

olcsón, szakszerűen

Kőszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63 - 65.
volt Dengli-ház.

„A bolsevizmus jelenlegi taktikája nem tiszta”...

A Tara Noastră írja:

A bolsevizmus jelenlegi taktikája nem tiszta és nem követ egyenes vonalat. Tévedésbe ejt, nem úgy harcol, mint feltűnésének első pillanatában, midőn nyíltan támadt a proletárokkal. Nem vált be a forradalom szítása, változtattak tehát taktikájukon s kompromisszumos alapon igyekeznek eredményeket elérni. A nyílt forradalomból átvágtak a fokozatosan érkező forradalomba, melyet a népfőnt valószínű meg számukra. A front egy lépést jelent a forradalom felé. Nem cél, hanem eszköz a forradalom szolgálatában. Kommunizták adják a körvonalat. A szocialisták és demokraták nem helyeslik a kommunizmust, megoldást kerestek tehát, hogy összefoghassanak. Franciaország bebizonyította, milyen célt követelnek. Felhasználták a radikális pártot céljaikra, aztán a párt elvesztette jelentőségét s egyedül a front maradt. A második lépés: proletár-kormány alakítása, amelynek segítségével a kommunizták nyugodtan megszervezhetik soraikat. Végül a kommunista párt a maga számára fogja követelni a hatalmat.

PROBLEMA

Egyik előkelő étteremben egy vendég turócsuszát rendelt.

— Hogyan parancsolja? — kérdezte a pincér.

— Tepertővel és cukorral.

Meghallotta ezt a szomszéd asztalnál valaki, felállt, odament a turócsuszarendelőhöz és így szólt:

— Bocsnát, ha szivarom uraságodat, de legyen szives megmondani, milyen vallásnak tetszik lenni!

Törvény a szakmai kiképzésről és a kézműipar gyakorlásáról

Hogyan vizsgáztatják a segédeket és mestereket

Milyen feltételeknek kell megfelelniök a vizsgára jelentkező segédjelölteknek és mesterjelölteknek? — Kik lehetnek a vizsgáztató bizottságok tagjai?

Mit ír elő az ipartörvény a szakmai továbbképzésről

(Ötödik közlemény.)

II. rész.

A szakmai képesítés és tökéletesítés

I. FEJEZET.

I. osztály.

108. szakasz. Senki sem üzheti a jelen törvény 108. szakaszában felsorolt iparágak egyikét sem, ha nincs munkakönyve (segéd), vagy mesterkönyve. Azok a személyek, akiknek a tanoncokodás befejezéséről igazolványuk van, ezen igazolvány alapján dolgozhatnak a képesítési vizsga letételéig, de legfeljebb egy esztendőig.

Azok, akik szakmai képesítési könyvek nélkül dolgoznak, kontár-munkásoknak, vagy mestereknek tekintetnek és ellenük a jelen törvény 176-ik szakaszában előírt rendszabályok fognak alkalmazni.

A képesítési könyvek a munkaügyi minisztérium úrlapján fognak kiállítani és el lesznek látva az illető fényképével.

109. szakasz. A munkavállalók képesítési könyvének a munkaadó őrzi, amíg azok nála alkalmazásban vannak. A munkaadó a jelen törvényben előírt ellenőrző szervek kérésére köteles ezeket a könyveket bemutatni.

A munkaadó köteles a munkavállalóknak a

szakmai képesítési könyveket az alkalmazásból való távozásakor kiadni. Bármilyen indokból történik a kilépés, ezek a könyvek semmilyen indokból, vagy okból vissza nem tarthatók.

Ezeknek a rendelkezéseknek be nem tartása maga után vonja a kihágást elkövető munkaadóval szemben 500—2000 leig terjedő bírság kiírását, a kártérítések kivételével, amelyek a munkaügyi bíróság által állapíttatnak meg.

110. szakasz. Az elveszett, vagy megsemmisült szakmai képesítési könyvek helyett azon munkakamara által, ahol az osztályozó bizottság működött, másolatok állíthatók ki a következő feltételek mellett: A tulajdonosok kérvényt adnak be, amelyhez csatolják az eredeti könyvek elvesztéséről a Monitorul Oficialban megjelent hirdetményről szóló nyugtát és bemutatják az illetékes társadalombiztosító hivatal, vagy pénztár nyugtáját 50 azaz ötven lei lefizetéséről.

A másolat csak a munkaügyi felügyelőség jóváhagyásával szolgáltatható ki.

II. osztály

A munkakönyv, illetve segédkönyv

111. szakasz. A munkakönyv azoknak lesz kiadva, akiknek tökéletes előkészítettségük van az iparban.

112. szakasz. A munkakönyv okmányok, vagy más alapján állítható ki.

A szaktanulmányokról szóló diplomák vagy végbizonysítványok ellenében munkakönyvet kapnak.

1. Tanoncbizonysítvány és egy szakmai tanfolyam elvégzését igazoló bizonysítvány tulajdonosai.

2. A 4. és 5. szakaszban előírt szakiskolák végzettségűek.

B. Munkakönyvet nyerhetnek vizsga alapján: 1. A tanoncbizonysítvány tulajdonosai, akik nem fejezték szaktanfolyamot.

2. Tanoncok, akik szüleiknél a 25-ik szakaszban előírt tanonckodtak.

3. Azok az egyének, akik nem tudnak felmutatni tanoncbizonysítványt, vagy valamely szakiskola végbizonysítványát, vagy valamely szaktanfolyam elvégzéséről szóló bizonysítványt, vagy más okmányt, amelyekből a szakmai előképzettségük kitűnik, ezek a személyek vizsgára csak a munkaügyi minisztérium engedélye alapján bocsáthatók.

III. osztály.

113. szakasz. Mesterkönyv azoknak fog kiadva, akik előképzettségük által az ipar tökéletes ismeretét elsajátították.

114. szakasz. Mesterkönyv okmányok vagy vizsga alapján nyerhető el.

A) A szaktanulmányokról szóló diplomák és végbizonysítvány alapján mesterkönyvet nyerhetnek: 1. Az állam által elismert címmel rendelkező mesterek és építésszek, amennyiben ezt kéri.

2. A 4. és 5. szakaszban említett szakiskolák végzettségűek.

Diplomák vagy végbizonysítványok bemutatása alapján a mesterkönyv kiszolgáltatására.

B) Vizsga alapján mesterkönyvet nyernek a

munkások (segédek), akik igazolni fogják, hogy a tanoncidőn kívül szakmájukat legalább 3 évig gyakorolták.

II. FEJEZET.

Osztályozó bizottságok.

I. osztály.

ÖSSZETÉTELEK.

115. szakasz. Minden megyeszékhelyen alapítanak fognak rokon-iparcsoportonként vagy mesterségek szerint a 3-ik szakasz szerinti részletezésnek megfelelőleg bizottságokat, amelyek a tanoncok, szakmunkások vizsgáztatásával és az összes szakmai képesítési könyvek kiadásával bízhatnak meg.

Az osztályozó bizottságok a munkakamarák mellett működnek a munkaügyi minisztérium ellenőrzése mellett.

Az iparágaknak csoportosítása a munkaügyi minisztérium útján fog megtörténni a kereskedelmi és iparkamarák, valamint a munkakamarák szövetségeinek véleményezésével.

116. szakasz. A bizottságok a következőkből alakulnak:

a. A munkaügyi minisztérium egy megbízottjából;

b. a munkaadók egy megbízottjából;

c. a munkavállalók egy megbízottjából.

A munkaügyi minisztérium megbízottja több bizottságnak lehet a tagja és a bizottság jogszerintti elnöke is.

117. szakasz. Amennyiben — szakértők hiányában — bizonyos iparágban nem alakíthatók minden megyében vizsgáztató bizottságok, a munkaügyi minisztérium a jelöltek levizsgáztatására más megyébeli osztályozó bizottságot jelöl ki.

A minisztérium elrendelheti a megyeszékhelyen működő bizottságokon kívül a megyében más helységben is bizottság létesítését, ha a környék gazdasági fejlődése ezt megkívánja.

Azon szakmák részére, amelyek nincsenek

egyes helységekben eléggé kifejlődve, a munkaügyi minisztérium a kereskedelmi és iparkamarák, valamint a munkakamarák szövetségének véleményezésével meg fogja határozni azon központokat, amelyekben ezeknek a szakmáknak osztályozó bizottságai működni fognak.

118. szakasz. Hogy az osztályozó bizottság tagja lehessen, az e célra kijelölt munkaadó vagy munkavállaló a következő feltételeknek kell megfeleljen:

a. román legyen;

b. 25. életévét betöltött legyen;

c. Legalább 6 hónap óta lakjon abban a helységben, ahol az osztályozó bizottság működik.

d. Legalább 5 év óta gyakorolja iparát; legyen iskolai vagy szaktanfolyami végzettsége.

A kiküldött munkaadónak önálló műhelye vagy vállalata kell legyen, amit egyedül vezet, vagy üzemvezetőnek kell lennie egy helyi iparvállalatnál, míg a munkavállalónak mesterkönyvvel kell bírnia.

Az a. és b. pontokba fogalt feltételeken kívül a munkaügyi minisztérium megbízottjainak politechnikai vagy egyetemi technikai, esetleg építészeti iskola végzettséggel kell bírniuk. Azon esetben, ha ily végzettségű egyének a helységben nincsenek, kinevezhetők a felsőbb ipariskolák végzettjei is.

119. szakasz. A munkaadók kiküldöttjei a munkaügyi minisztérium által jelöltek ki. Egy jegyzékből 4 személy, akikből kettőt ajánl a kereskedelmi és iparkamara ipari csoportja, 2 személyt pedig munkakamara ipari csoportja.

A munkavállalók jelöltjei a munkaügyi minisztérium által választatnak ki a munkakamara által ajánlott 4 személyes jegyzékből.

A kereskedelmi és iparkamarák, valamint a munkakamarák a bizottságban kijelölt tagoknak engedélyezni fognak részvételi jegyeket azon ülések szerint, amelyekben működést fejtettek ki.

A bizottság mindegyik tagja mellé helyettes is kijelölendő.

120. szakasz. Amennyiben a kereskedelmi és iparkamarák, valamint a munkakamarák a munkaügyi minisztérium felhívásától számítva egy hónapon belül nem fogják az osztályozó bizottságok kijelölésére szükséges névjegyzéket bemutatni, a minisztérium hivatalból intézkedik a kinevezések tekintetében.

121. szakasz. A minisztérium megbízottjának ki nevezése, valamint a munkaadók és munkások megbízottjainak megerősítése miniszteri rendelettel történik.

122. szakasz. Az osztályozó bizottság megbízatásának tartama két év. Azon tagok, akiknek a megbízatásuk lejárt, újból kinevezhetők.

123. szakasz. A munkaügyi minisztérium a bizottságok működésének mákéntjét a munkaügyi felügyelők útján ellenőrzi, akik bármikor megvizsgálhatják a bizottság munkáját úgy a vizsgákra, mint a képesítési igazolványok kiállítására, átcserezésére és ellenőrzésére vonatkozólag.

124. szakasz. Ha az osztályozó bizottság tagjai a törvényes és szabályrendeleti rendelkezések mellőzésével működnek, a munkaügyi minisztérium azokat megbünteti éspedig első ízben írásbelileg, míg visszaesés esetén leváltással. A leváltott tagok helyett a póttagok lesznek kinevezve, vagy megerősítve, bármely okból történt a leváltás.

126. szakasz. Azon különleges szakmáknál, mekkorálításánál szabálytalanságokat, vagy visszaélést fedeznének fel, az illető bizottság vétkes tagjait a munkaügyi minisztérium azonnal elmozdíthatja, a mely esetben az illetők soha többé osztályozó bizottsági tagok nem lehetnek. Ha a munkaügyi minisztérium szervei megállapítják, hogy az osztályozó bizottság tagjai közül valamelyik hamisítást követett el, vagy bármely formában kötelezettségeinek teljesítésénél megvesztegettek, azonnal eltávolítandó a bizottságból, míg a vizsgálat ügyiratait a megfelelő bünyügyi eljárás lefolytatása végett az ügyészséghez kell beterjeszteni.

A fenti esetekben a munkaügyi minisztérium a szabálytalanul kiadott képesítési igazolványokat megsemmisíti és tulajdonosuk új igazolványt nem igényelhet, csak a szabálytalanság megállapítása után.

126. szakasz. Azon különleges szakmáknál, amelyek gyakorlása közérdekkel kapcsolatos, mint az egészségügyi, villamossági, távbeszélő és távíró etc. építkezések, a bizottságok az illető közhivatalok egy-egy képviselőjével egészítenek ki. A kéményseprő iparosokat osztályozó bizottságok a helyi tüzoltó szolgálat egy megbízottjával egészítendő ki.

Ezen tagok a munkaügyi minisztérium által lesznek megerősítve az illető hatóságok ajánlás

alján. Velük szemben is alkalmazást nyernek a 119-ik szakasz a) és b) pontjai és utolsó bekezdése, valamint a 124-ik és 125-ik szakaszok.

127. szakasz. A hivatalos gépkocsivezetőket osztályozó bizottságok szintén jelen törvény 116-ik és következő szakaszai szerint lesznek összeállítva és kiegészítettek a belügyminisztérium és a Román Kir. Automobil Klub egy-egy delegátusával.

128. szakasz. A fogtechnikusok vizsgáztatására, akik protezissal dolgoznak, fogorvosok vagy autorizált fogászok ajánlata alapján Bucureştiben egy bizottság fog működni, amely áll:

a) a munkaügyi minisztérium egy orvosmeg-bizottjából,

b) egy fogorvosból,

c) egy fogtechnikusból.

A b) és c) bekezdésekben felsorolt tagok a munkaügyi minisztérium által fognak kineveztetni az illető szakmai egyesületek ajánlása alapján. Amennyiben ily társaságok nem léteznek, kinevezésüket a minisztérium eszközli.

Ortopedtechnikusok részére hasonló bizottság fog működni, amely áll:

a) a munkaügyi minisztérium egy orvosmeg-bizottjából,

b) egy ortopedorvosból,

c) egy ortopedtechnikusból.

Ha szükségesnek mutatkozik, a munkaügyi minisztérium alapíthat az összes egyetemi központokban, ahol orvosi fakultás működik, egy-egy ilyen bizottságot.

129. szakasz. A munkaügyi minisztérium más iparágak részére is létesíthet a 126-ik szakaszban részletezett bizottságokat a kereskedelmi és iparkamarák, valamint a munkakamarák szövetségeinek véleményezésével.

II. OSZTÁLY.

130. szakasz. Az osztályozó bizottságok hatásköre:

Azon személyek levizsgáztatása, akik munka- vagy mesterkönyvet akarnak kapni. Az osztályozó bizottságok az általuk végzett működésről jegyzőkönyvet vezetnek, amelynek alapján a munkakamarák a képesítési könyveket kiadják.

III. OSZTÁLY.

A bizottságok működése

131. szakasz. Az osztályozó bizottságok a munkaügyi minisztérium ellenőrzése alatt állanak. A munkakamarák és fiókjai mellett fognak működni, amelyek a szükséges személyzetet és berendezést e célra rendelkezésükre bocsátják.

132. szakasz. A bizottságok a munkakamarákkal karöltve kötelesek a vizsgák megkezdése előtt legalább 15 nappal megállapítani és kifüggeszteni azon személyek névjegyzékét, akiknek ezen vizsgákat le kell tenniük, valamint kijelölni a napot és helyet, az e célból való jelentkezés végett.

133. szakasz. A vizsga áll:

A) A munkakönyvek elnyeréséért:

1) A bizottság által kijelölt műhelyben és felügyelete alatt végzett szakgyakorlati munkából,

2) Az elvégzett munkára vonatkozó szóbeli vizsgából.

B) A mesterkönyv elnyeréséért:

1) A bizottság által kijelölt műhelyben és felügyelete alatt végzett szakgyakorlati munkából,

2) Az elvégzett munkára vonatkozó teljes költségvetésből.

3) A szakmai iparban felhasznált anyagokra és szerszámokra, valamint általában az iparok összeségére vonatkozó szóbeli vizsgából.

134. szakasz. A vizsga gyakorlati munkával kezdődik. A gyakorlati munkák elvégzésére engedélyezett idő a munkások részére legfeljebb 4 óra, a mesterek részére legfeljebb 8 óra.

A gyakorlati vizsga mellőzhető.

A gyakorlati munkák és a szóbeli vizsgáztatás alapján részletes eredmények alapján a bizottság megállapítja a vizsgát tettek általános tudását és lezárja a jegyzőkönyvet.

135. szakasz. A megyei székhelyeken működő osztályozó bizottságok vizsgáztatják meg kivétel nélkül egy a munkakönyvet, mint a mesterkönyvet igénylő jelöltek.

Más helységi bizottságok csak a munkakönyvet igénylő jelöltek vizsgáztatják. Az illető környékbeli munkafelügyelőség kivételesen és jól megindokoltan megengedheti, hogy a munkakönyvek elnyerését igénylő jelöltek más bizottság előtt vizsgáztassanak, azonban csak ugyanezen megye területén.

A munkaügyi minisztérium ugyanezen feltételek mellett megengedheti, hogy a mesterjelöltek más megyebeli bizottság által vizsgáztassanak meg.

III. FEJEZET.

A szakmai tökéletesítés

141. szakasz. Abból a célból, hogy azokban az iparágakban, amelyekben specialisták még nincsenek, ilyenek képeztesse, a szakmunkások és mesterek részére tanfolyamok szerveztetnek; a külföldi vállalatoknál ösztöndíjjal, a belföldi vállalatoknál pedig gyakorlati előkészítő idő eltöltése alakjában. Ezen tanfolyamokat és előkészítő gyakorlatokat ugyan a munkaügyi minisztérium szervezi, de a szakkamarák, valamint a vállalatok és intézetek is szervezhetik a minisztérium felhatalmazásával.

142. szakasz. A továbbképző tanfolyamokat a szakvizitok készítésére, az anyagoknak a legújabb módszerek szerint való feldolgozására, valamint a műhelyek és hajóműhelyek szervezésére ro-

natkozó ismereteket fogják előadni. Ezen tanfolyamok tartama 4 hónapnál nem hosszabb. A befejezőkor a tanfolyam hallgatói részére bizonyítványok állítanak ki.

143. szakasz. A továbbképzési jelleggel létesített tanfolyamok igazgatóságának — bármily elnevezés alatt, bárminemű engedély alapján működnek és bárki alapíthatja azokat, — a jelen törvény kihirdetésétől számított 3 hónap leforgása alatt egy memorandumot kell előterjeszteni a munkaügyi minisztériumhoz, amelyben igazolandó az engedély, amellyel rendelkeznek az ismeretek, amelyek előadatnak és eddigi működésük. Minden esetben az adatok részletes megvizsgálása után a minisztérium-

a működési engedélyt megadja, vagy visszavonja.

144. Azon speciális szakoknak, amelyeknél külföldi vállalatok ösztöndíjakat létesítenek, az ösztöndíjak tartamát azon vizsgálatok alapján, melyeket elvégeznek, a belföldi vállalatoknál, a belföldi munkaadók és munkavállalatok szakmai egyesületeinél, a munkaügyi minisztérium fogja megállapítani.

Ezzel kapcsolatban tekintetbe veendő az ipar és kereskedelmi minisztérium véleményezése is.

145. szakasz. A jelölteknek az előkészítő gyakorlatokra és a külföldi ösztöndíjra való kiválasztása versenypályázat útján történik.

A versenyre bocsáthatás végett a jelöltek tudoznak a következő feltételeket igazolni:

a) Románok.

b) A sorozási törvény rendelkezéseinek eleget tettek.

c) 30 évnél nem idősebbek.

d) Mester-, vagy szakmai munkakönyvük van.

e) Legalább 3 évet működtek gyakorlatilag iparban.

A fenti feltételekre vonatkozó igazoló okmányokon kívül a jelölteknek egészségi és erkölcsi bizonyítványt is be kell mutatniuk.

A belföldi vállalatoknál létesítendő tökéletesítési gyakorlatokra a kiválasztás ugyanolyan feltételek mellett történik, mint a külföldi ösztöndíjra vonatkozólag.

146. A vizsga a munkaügyi minisztérium által kijelölt bizottság előtt teendő le, amely szakemberekből áll.

A vizsga a speciális verseny tárgyát képező gyakorlati munkából és az erre vonatkozó szóbeli vizsgából áll.

A jelöltek részére, a vizsgára vonatkozó részletes feltételek az előkészítő tanfolyamokra vonatkozó külön szabályrendeletben lesznek meghatározva.

147. szakasz. Azon belföldi vállalatok, amelyek az érvényben levő törvények rendelkezései alapján külföldi munkavállalókat alkalmazhatnak, kötelesek ezen külföldi alkalmazottaik az országban való működése megvonásának terhe alatt, hogy némán jelöltek felvegyenek, kötelesek lévén részükre a szokásos fizetést megadni és biztosítani részükre azt a lehetőséget, hogy specializálódhassanak.

148. szakasz. Azon belföldi vállalatok, amelyek az állam, megye, község részére végeznek megrendelt munkákat, kötelesek a szokásos fizetés mellett a jelöltek felvenni és megkönnyíteni, hogy magukat fenttarthassák és biztosítani számukra a specializálódás lehetőségét, a munkaügyi minisztérium közbenjárására történő megrendelések visszavonásának terhe alatt.

A megkötött szerződésekben kötelező a feltételezése a jelöltek számának, valamint azon speciális szakoknak, amelyekre felvették.

149. szakasz. Az összes állami, megyei, községi hatóságok és királyi jövedékek intézményei, valamint a szakkamarák, amelyek belföldre vagy külföldre küldenek specializálódás végett jelöltek, jelen fejezetben foglalt rendelkezések szerint járhatnak csak el.

Az állami vállalatok és szakkamarák kötelesek költségvetésükben bizonyos összeget előirányozni román munkások és mesterek specializálására.

150. szakasz. A munkaügyi minisztérium szakkamarákkal és az érdekelt hatóságokkal együttműködve muzeumokat fog létesíteni, melyekben a nyersanyagok, anyagok, szerszámok, gépek állítanak ki azon célból, hogy a munkásoknak, mestereknek és iparosoknak lehetővé váljon, hogy az ipar és kézművesipar módszereivel és modern eljárásokkal kapcsolatos ismereteket megszerezhessék.

Közi: KELE SANDOR dr.

ÖNZÉS

— Szivecském, nem tudok kétszer borotválkozni naponta. Art a bőrömnek.

— De ha csak egyszer borotválkozol, az az a bőrömnek árt.

IM GASTHAUS

„Sind Sie der Wirt?”

„Ja”.

„Dann lassen Sie mir Tinte, Papier und Federn bringen und besorgen Sie zwei Zeugen!”

„Um Himmels willen, was ist denn los, brauchen Sie einen Arzt?”

„Nein, danke, ich habe nur vor anderthalb Stunden mein Essen bestellt und möchte nur noch mein Testament machen, bevor ich verhungert bin.”

Mit ír elő a törvény a magántisztviselők kötelező nyári szabadsága ügyében

A nyári pihenő-szabadság ügyében a munkaszerződésekről szóló törvény, amely a munkások és alkalmazottak jogviszonyát szabályozza, 49., 50. és 51. §-ában előírja, hogy minden cég köteles alkalmazottjának évente, a nyári hónapok tartama alatt a következő szabadságot adni:

Az ugyanazon üzemnél 1—3 éven át alkalmazott munkavállaló 10 napi szabadságidőben részesül; az ugyanigy 3—5 éven át alkalmazottak 14 napi; az ugyanigy 5—10 éven át alkalmazottak 21 napi szabadságidőben részesülnek. Minden további év után a szabadságidő egy nappal több, anélkül, hogy összesen 30 napot túlhaladna. A szabadságidőt a munkaadó köteles még akkor is kiadni, ha az alkalmazott azt nem kéri.

Fenti szabadságidők minimálisak és azt még megállapodással sem lehet megrövidíteni. A törvényes ünnepnapok és vasárnapok nem számíthatók a szabadságidőbe.

JOGOS NYUGTALANSÁG

— Már elutazik asszonyom? Azt mondta, négy hétig marad a fürdőn.

— Igen, de nincs már türelmem.

— Miért?

— Mert, ha az uramtól pénzt kérek, azonnal küld.

MEISTER UND LEHRLING.

„Meister, Her Huntze war hier und hat sich beschwert, dass der Mantel, den Sie ihm gemacht haben, nicht passt. Er sagte, am liebsten würde er Ihnen den Mantel um die Ohren schlagen.”

„Und was hast du darauf gesagt?”

„Ich bedauerte, dass Sie nicht da seien.”

ELHANYAGOLT RANDEVU

Egyik párisi temetőben egy régi márvány sírmléken ez olvasható:

„Várom a feleségemet, 1846. június 10.”

Kissé alább ez áll:

„Megjöttem. 1873. május 26.”

Valaki a szöveg alá írta:

„Asszonyozkás szerint némi késéssel.”

Megvonja az iparkamarák vásártartási jogát az új közigazgatási törvény

A tözsdtörvény, amint ismeretes, az eddigi községi fenhatóság alá tartozó vásárokat és a régi királyság területén lévő oborokat az illetékes kereskedelmi és iparkamarák hatáskörébe utalta.

Az iparkamarák, amelyeknek tekintélyes jövődelmet biztosított volna ez a jog, már évek óta késztülnek arra, hogy a jog gyakorlását átvegyék. A timisoara-i iparkamara — mint lapunk múlt számában jelentettük, — már be is rendezkedett ennek a jogának kihasználására, míg a cluj-i iparkamara a múlt évben hónapokon át tanulmányozta a kérdést és rengeteg anyagi befektetést eszközölt.

„Általános összefogásra volna szükség a mezőgazdaság érdekeinek szolgálatában” ...

Az Ordinea írja:

Több terv bukkant fel már a mezőgazdaság felelőseire. Nem tagadjuk illetékes tényezőink jóhiszeműségét, ez azonban nem jelenti, hogy az eredménytelenség fölött szemet hunyunk. Nem lehet átmeneti és részleges megoldásokkal a mezőgazdasági válság ügyét elintézni akkor sem, ha pillanatnyilag eredmény mutatkozik. Hosszu időre szóló programot kell kidolgozni, legalább tíz évre.

A program tehát több egymásután következő kormány által kerülne megvalósításra. A mai pártharcok között lehet-e ilyesmiről beszélni? Sajnos, nem lehet erre a kérdésre kielégítő választ adni. Gazdasági Kötöny-tanácsot kellene összehívni, amelyben résztvennének a pártok vezetői. Csupán így lehetne közös programot kidolgozni. Gazdánk sokkal súlyosabb helyzetbe kerültek, mint 1920-ban, midőn a kisajátítást végrehajtották. Minden kormány ígérte, hogy segíteni fog s egyik sem tartotta be ígérését. Helytelen kisajátítással egy millió kisbirtokost teremtettek, kiknek nem volt megfelelő eszközük a föld megművelésére és kihasználására. Elrendeztük a tartozásokat, ugyanakkor azonban az ipar részére biztosítottuk a legfőbb kedvezményeket. Ennyit jelent a huszéves gazdasági politika. Nem csálhatjuk meg sajátmagunkat. Nem akarunk senkit bíráltni, vagy gyanúsítani, csupán hangzatosn akarjuk, hogy általános összefogásra volna szükség a mezőgazdaság érdekeinek szolgálatában.

Most aztán mindennek egy csapásra vége szakadt, mert a közigazgatási törvény határozottan kimondja, hogy

a vásártartási jog ezután is a községeket illeti meg és hatályon kívül helyezett minden más erre vonatkozó törvényt.

Az újabb törvényes intézkedésből annyi haszon származik a vásárló iparosságra, hogy meg szabadulnak az új illetéktől, mit a községi terhekkel kívül a vásárrendező iparkamarának kellett volna fizetniük. Ezzel az új illetékekkel tehát kevesebb lesz a teher.

„Még nagyobb bűn, ha a hibákat eltitkolják” ...

A Prezentul írja:

Az Ur 1936. esztendőjében Kánaánban élhetnénk, senki sem volna nálunk boldogabb. Nagy hiába, ha az ember saját országát támadja, de még nagyobb bűn, ha a hibákat eltitkolja. Az ország mindennel meg van áldva, a nép mégis csak türelmével marad. Minden szomszédos nép jobban táplálkozik s be kell vallanunk, hogy legrosszabbul a román földműves van táplálva. Nézzünk körül a fővárosban s szegény falvainkban. Ezerszámba vannak, akik éheznek, ezt a sok palota el nem takarja. Se kenyér, se mamaliga, ami aztán tízmillió számra teszi tönkre a férfiakokat. Fényűzéstől ne beszéljünk. Nagy ritkaság például a szappan. Hollandiában 25, Amerikában 22, Dániában 21, Belgiumban 20, Angliában 18, Franciaországban 18, Németországban 15, Ausztriában 10, Szovjet-Oroszországban 7, Lengyelországban 3, Jugoszláviában 2, Kínában másfélkiló szappanfogyasztás esik átlag évente egy főre a Romániában ezzel szemben a szám fejenként 800 grammra csökken. Folytassuk ennek a tragédiának elbeszélését? Bölcsseink azt felelik, hogy a mosakodást, táplálkozást, világítást senki sem akadályozza. Barbár kifogás. Földműveseink és munkásaink a civilizáció útján nagy utat kell még bejárjanak.

Este, a tűz mellett

Írta: MORICZ ZSIGMOND

A ház jó helyen volt a kisvárosban. Kis mellék-pocca, sikátor, olyan keskeny, hogy gyalogember a két könyökét be kellett huzza, hogy legalább az egyik mész ne legyen, de a piachoz két lépés, a templomnak itt a hátsó kerítése, szóval úgy lehet tekinteni, hogy a város szívében van.

És ha két szomszéd is meg tudott itt élni szülessétől kezdve, ők mért ne tudnának.

A kis háznak volt egy kis kertje is. Nagyon kicsi, de igen jó föld volt benne. Mindent megterem. És a templom fala megvédi az északi szelektől, tavasszal itt van legkorábban virág, szóval egy kis paradicsom és a legnagyobb érdeme az, hogy ide ugyan senki sem lát be, csak a madár.

Idő házassodtak össze Mánkay ur és Polnisch Veron néni.

Ennél furcsább pár ritkán került össze.

Mánkay ur valaha földbirtokos családból származott, aztán hivatalnok is volt s fényképész, amit még a maga passziójára tanult meg s az idők változása folytán sokáig abból éldélt.

Polnisch Veron özvegy volt, de az első férjével olyan rövid ideig élt együtt, hogy nem volt ideje még a nevéhez sem szokni s voltaképp vénkisasszony maradt.

Valahogy összekomondálták őket s Mánkay ur vizitelt.

Első negyedórában a legpontosabban megtárgyalták, hogy kinek-kinek mi a vagyona s mi a jövővelme. De olyan ellenségesen, hogy mind a kettő rettegve attól, hogy kárára ne legyen a másinak.

Ahogy így szembe néztek, mind a ketten a hatvan éven felül, olyanok voltak, mintha tükörképe lettek volna egymásnak. Örömtelenek, ridegek és kemények.

— Kérem, nagysád, nekem az volna az ajánla-

tom, hogy korrekt alapon lehetne egyesíteni a dolgot. Eladó most a Templom-sikátorban a Malvecky-ház, azt megvennénk közös erővel. Én az egészet nem tudom megvenni s nem is akarom az utolsó filléremet is befektetni, nagysád vállalná a vételár felét, az illeték felét, az átiratás felét, szóval korrektül. Elvtem az, hogy minden tétele pontosan osztozni. Én nem kívánok nagysádtól később sem egyetlen fillérrel sem többet vagy kevesebbet, mint ami énram esik. Kérem, az ebédem is osztozunk. Ha veszünk egy kiló csereanyét, mindenki annyit fizet belőle, amit fogyaszt.

Polnisch Veron elgondolkodott s csak annyit mondott:

— Igazságosnak találom.

Ezen az alapon megértették egymást s most már harmadik éve tart a házasság.

Háztartási naplójukat jó lett volna megszerzni. Mindennap minden fillért bevezettek s minden tételt, kétfelé osztottak.

Néha akadt némi gyanu. Különösen Veron néni gyakran feltételezett olyanféle aljasságot Mánkayról, hogy nem igazságos a csereanyé-ügyben. Nyeli. Le-nyeli... Megfigyelte a száját, sokkal tovább mozog, mint az ember szükségesnek véli egy szemhez... s csak egy szem magot köp ki... Már egyéb tételben könnyebben meg lehet osztozni, mert a vaját két pontosan egyenlő darabra mérik szét s ehhez olyan finom mérlegük van, amit Mánkay fényképész korábban használt a vegyszerek leméréséhez. Kenveret, sőt, ecetet, amit a vereshagymára szoktak használni, cukrot, mindent pontosan kétfelé mérnek s hogy semmi félreértés ne lehessen, a szobában két fiókos szekrény van és mindenikük külön tartja s kulccsal zárja be a holmiját.

Csak egy dologban nem lehet megegyezni, a petróleumon. Próbálták már mindenféleképpen. Volt úgy, hogy az egyik litert Mánkay vette, a következőt Veron mama. Az egyik liter felényi ideig tar-

tott, mint a másik. Próbálták ugyanis, hogy mind a kettőjüknek volt petróleumja s minden estére csak egy estérevalót öntöttek a lámpába. De minden este haraggal feküdtek le, mert valami igazságtalanság történt. Kivétel nélkül mindennap izgalom tört ki amiatt, mert a lámpa hamarabb aludt el öt perccel, mint tegnap este.

Pedig ez nagy tétel volt, mert mind a kettőjüknek ugyanaz az egy szenvedélye volt, az olvasás. A kölcsönkönyvtárjakra is pontosan osztoztak. Ez sem volt azért elég tiszta dolog, mert minduntalan voltak könyvek, amit az egyik vagy másik már olvasott. Igen ám, de azért most is akarta olvasni, csak hogy az, aki először olvasta, tovább olvasta. Az pedig, aki már ismerte, nem olvasott el s Montépin Xavérban mindent, hanem csak az izgalmasakat. Most ezen hogy lehet osztozni? Vannak könyvek, hogy az ember hiába olvasta, ha egyszer belekezdett, kénytelen úgy olvasni újra, mintha először látná: az ilyen könyvet az az igazság, ha a második olvasásnál is annyit fizet a házastárs, mint az, aki először olvassa.

Veron mamának itt sok gyanus volt. Már a hideg lelte, ha ő hozott könyvet a kölcsönkönyvtárból s mondta a címet. Mánkay már bólogatott:

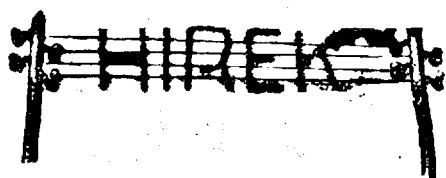
— Üsmerem... üsmerem... azt is üsmerem...

Ki hiszi azt, hogy valaki minden könyvet ismerjen? Ez mind csak arra ment, hogy kevesebb részt fizessen a hat fillérből, amennyibe egy kötetnek az olvasása kerül.

Erre ő azt szokta tenni ujabban, hogyha könyvet hoz haza, először leül a templomkertben s bele-néz és megtanulja a főszereplőknek a nevét. Már azokat a neveket, akik legtöbbet fordulnak elő a könyvben. Mikor aztán Mánkay elkezdte, hogy üsmerem üsmerem, akkor azt mondja:

— Na, hogy híjják a...

Ezzel már egy párszor nagyon megragotta Mánkayt.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.

Hirdetések négyzetcentimétere 4 lei. Éves kötéseknél árengedmény.

Redakcia și administrația — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und Administration:

Arad, Căminul Industriștilor — Iparos Otthon.

= A KERESKEDELMI ÉS IPARVÁLLALATOKRÓL RÉSZLETES KIMUTATÁST KÉSZÍT A KERESKEDELMI ÉS IPARÜGYI MINISZTERIUM
A román személyzet vállalati alkalmazásáról szóló törvény értelmében az összes vállalatok kötelesek voltak személyzetükről kimutatást küldeni a kereskedelmi és iparügyi miniszteriumnak. A miniszterium megállapítása szerint, sok vállalat nem tett eleget a törvényben előírt eme kötelezettségének. A miniszterium most felszólította az összes kereskedelmi és iparkamarákat, hogy a körletükben levő vállalatokról kimutatást küldjenek be. Ezeknek a kimutatásoknak célja, hogy megállapítsák, mely vállalatok nem teljesítették be a kimutatást. A miniszterium hivatalos indokolása szerint, a kereskedelmi és iparvállalatok összeírásának célja az is, hogy a miniszterium teljes képet nyerjen Románia kereskedelmi és iparvállalatairól.

— Megkezdik a lakbérleti szerződések feltülbélyegzésének ellenőrzését. A lakbérleti szerződések láttamozási határidejét a pénzügyminisztérium nem hosszabbította meg. A mai naptól kezdve azokat, akik nem tettek eleget kötelezettségüknek, szigorúan megbírságolják a bérleti szerződés taxájának háromszorosával, de ezenkívül meg kell fizetniük a rendes illetéket is. A pénzügyigazgatóság közölte városzerte megkezdte az ellenőrzést és azok ellen, akik nem mutatták be lakbérleti szerződéseiket, felveszik a kihágási jegyzőkönyvet. Értesülésünk szerint eléggé tekintélyes azoknak száma, akik nem láttamoztatták a bérleti szerződéseiket.

De azért a mindennapi baj és veszedelem olyan kor legnagyobb, mikor rövidülnek a napok: a petróleum miatt!

Borzasztó az, hogy az embert a természet is megcsalja, mindennap ellop egy pár percet a nappalból. Valakinek tehát mindennap hamarabb kell meggyújtania a lámpát. És ennél fogva még hamarabb véget ér. Verona mama jól emlékszik, hogy augusztusban éjjelig tartott az ő petróleuma és most, októberben kilenc órákor már kialszik a Mánkay lámpája.

Ugy segítenek aztán egy kicsit, hogy minden este később gyújtják meg.

Ott ülnek a tűz mellett. Mánkay vöröslő szemhéjakkal nézi a tüzet, nem dohányoz, mert kultur-ember lévén, a dohányt kikapcsolta az életből. Sose dohányzott. Csak néz tehát, csak néz és irigykedik, hogy a felesége a tűz mellett is tud dolgozni. Hari-nyát köt. Ő nem tud semmit se csinálni, csak nézi ingerülten, felindultan, fogatlan szájával csámcsogva, a tüzet. Nézi, hogy ég a fa. Elég. Pedig mennyi pénzbe kerül a fa. Néha kiszámítja, hogy egy mázsa fa mennyi ideig ég s mennyi fillér jut egy órára... S úgy fáj neki, hogy az a drága, jó kemény fa valósággal elég és csak haszontalan hamu marad belőle, mintha a csontja égne... Egyáltalán roppant igazságtalannak tartja, hogy az ember eszik s aztán újra megéhezik, újra eszik, újra megéhezik s ez így megy örökké... Minden csak arra van, hogy a pénz fogyjon...

Aztán egyszer csak kirobban belőle a szenvedély:

— No, még nem gyújtunk lámpát?

De ezt inkább csak akkor mondja, mikor Verona mamán van a lámpagyújtás sora. Mert ha ő rajta van a sor, olyankor Veron mama türelme azoktól elfogyni, s ő sóhajt fel:

— Rontis a szemem ez a tűz.

= Az új bélyegtörvény alapján felemelték a munkakamarai illetéket. A pénzügyigazgatóság illetékes ügyosztálya közli az érdekeltekkel, hogy az április elsején életbelépett bélyegtörvény alapján a munkakamarai illetéket is felemelték. Eddig ez az illeték 0.25 százalék volt, ezentul 0.50 százalék. A törvény alapján a pénzügyigazgatóság felhívja az érdekelteket munkaadókat, hogy a személyzeti adókönyvbe a fenti rendelkezésnek megfelelően állítsák be az illetéket. A fizetési iven minden egyes fizetési alkalomkor 3 és két lejes nyugtabélyeg róvandó le, mert a törvény ezeket a fizetési iveneket (Lista de plata) egyuttal nyugtának is tekinti. Itt említjük meg, hogy a repülőbélyegeket katonai vezérfelügyelők ellenőrzik és ahol nem találják rendben a repülőbélyegeket leróvását, szigorúan elárast indítanak a mulasztók ellen. Az elmúlt napokban már katonai vezérfelügyelők járták végig a várost, hogy meggyőződést szerezzenek a repülőbélyegeik alkalmazásáról és eddig több esetben kihágási jegyzőkönyvet vettek fel. Az érdekeltek tehát feltétlenül tegyenek eleget a bélyegtörvény rendelkezéseinek, ha nem akarnak kellemetlen helyzetbe kerülni, illetve szigorú bírságot fizetni mulasztásukért.

= PÉNZÜGYMINISZTERI RENDELET A BEHOZATALI ENGEDÉLYREL IMPORTÁLT ÉS RAKTÁROZOTT ÁRUK KISZALLÍTÁSÁRÓL. A pénzügyminisztérium a behozatali engedéllyel importált és vámraktárakban fekvő árukkal kapcsolatban a következő újabb rendelkezést adta ki: Az autorizáció alapján vámraktárakban vagy vasúti rakdárakban elhelyezett áruk csak úgy szállíthatók el, ha a behozatali engedély érvénye nem járt le. Az esetben, ha a behozatali engedély érvénye lejárt, az illető áruk csak újabb behozatali engedély alapján vihetők ki a raktárból.

ZONGORANAI

— És most mit hallgatnál a legszivesebben, szerelmem?

— Azt a halk kattanást, amivel a songora lecsukódik.

= Németországból nincs behozatal. A Banca Națională a 2-ik évharmadra nem engedélyezi több áru behozatalát Németországból. A vámtisztikák szerint Németországgal kereskedelmi forgalmunka ficités, többet importálunk a német piacokról, mint amennyit exportálunk. A Jegybank erre a helyzetre való tekintettel az első alkalommal kiadott 600 millió értékű behozatali engedély, valamint az utólag engedélyezett 360 millió importon felül további behozatalat nem engedélyez. Ennek a határozatnak eredménye az, hogy behozatalunk Németországból megszűnik.

NEM BAJ

Kraz ur orvoságot csináltat a patikában és a patikus figyelmezteti:

— Nagyon vigyázzon, mert ez háromkeresztes mérég.

— Nem baj, — legyint Kraz ur, — nem nekem lesz, hanem a feleségemnek.

= Egyszerű repülőbélyeg is alkalmazható a perforált bélyeg helyett. A repülőügyi minisztérium további intézkedésig megengedte, hogy a perforált repülőbélyegeket kifogyása esetén, a számlákra és más oly aktákra, ahol egyébként perforált repülőbélyegeket kellene alkalmazni, kivételesen egyszerű bélyegeket is fel lehet ragasztani. Ez esetben az egyszerű repülőbélyeg felében ketté kell vágni és a feleknek kiszolgáltatott számla vagy okmány lapjára a bélyeg felső fele ragasztandó, nevezetesen az, melyen a pilóta feje van; viszont a kiállító cég birtokában maradó szelvényre (cotor), vagy másolatra a bélyeg alsó fele ragasztandó. E rendelkezés folytán különösen a forgalomból hiányzó egy lei értékű dupla bélyegeknél egyszerű bélyeggel való pótlása jelent nagy megkönnyítést a kereskedelem és ipar életében.

ZEITRECHNUNG

„Na, Hebe Beate, wann ist eigentlich deine Lieselotte geboren?”

„Warte mal, ich kann es dir ganz genau sagen. es war zwischen der vierten Rate für mein Auto, der sechsten für meinen Radioapparat und der letzten für meinen Staubsauger!”

= Száznyolcvan arad-i adóalany adóját behajthatatlanság miatt leírták. Az arad-i pénzügyigazgatóság folyosóján érdekes kimutatást függesztettek ki, amelynek beszédes számai számolva bizonyítékot adnak a mindjobban súlyosabbá váló gazdasági helyzetről. Száznyolcvan arad-i adófizető, jórészt kisiparos és kereskedő adóját behajthatatlanság címén hivatalból leírták, az így törölt adóösszeg 530.000 leit tesz ki. Ezek az iparosok és kereskedők a gazdasági válság áldozatai és a kincstár szempontjából megszűnt adóalanyoknak tekintendők.

= Új kompenzációs vállalat alakult a fővárosban. București-ben új kompenzációs részvénytársaság alakult 1 millió lei részvénytőkével, amelynek részvényese a Banca Românească. A részvénytársaság alapításában résztvettek még az arad-i Fabrica de Impletituri și Tricotage, az Uzinele Chimice Române S. A. București, S. R. D. București, Soc. Franco-Romana de Material de Drum de Fier Brăila-București, Arad-Chitila Cukorgyár R. T., Apollo Sibiu, C. S. Mihaescu, Leimida et Co. N. Tanasoca, Frăți Salari S. A. bucurești-i autovillátok, N. Gheorghiu Constanța, Ballian et Co. Constanța, D. G. Hurmuziade Fii București.

= A cseh korona szabadforgalma. A cseh korona szabadforgalomba hozatalával kapcsolatban újabb rendelkezéseket adott ki a Jegybank. Az újabb rendelkezések szerint szabadforgalomba kerül az 1936. április 1. óta Csehszlovákiába exportált áruk cseh korona ellenértéke. Az így származó cseh korona-összegek a Banca Națională értéktésztől számított három hónapon belül hozhatók szabadforgalomba. A csehszlovákiai fürdőhelyek látogatásához szükséges cseh korona mennyiség kiutalásával kapcsolatban a Jegybank közli, hogy a átutalások Csehország és Morvaország részére a prágai Banca Anglo-Cehoslovacă de Credit, Slovákia és a Ruténföld részére pedig a Tschechoslovákische Legionálbankhoz eszközli. Az átutalásokat a Jegybank hivatalos árfolyamon fogja eszközölni, vagyis 4.16 leies kurzuson, hozzászámítva a 38 százalékos felárat.

Aradi Iparosok Temetkezési Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Industriștilor din Arad face cunoscut membrilor cări sunt în restanță cu cotizațiile lor, să achite restanțele în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respiră automat, adică dacă membrul decedează între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezési Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálukról járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15. §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz, ha a haláluk elhal, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A. csoportban: 911. V. I. Iosif dr. Hoffenpradi Józsefné.

In Grupa B. csoportban 917. Gheorghe Molnar György, 918. Stefan Pofka István.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin această comunicare cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport közli a tagjait, hogy a halálukról járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

In Grupa I. csoportban Elisabeta Hay Erzsébet 829.

In Grupa II. csoportban Vád. lui Incze Pálné 925. Vád. lui Ladislau Altacher L. 926.